

Målrettet integration – et fælles ansvar

Anbefalinger fra Task Force om integration

TASK FORCE
» INTEGRATION

Indhold

- 3** SAMMENFATNING
Behov for en styrket integrationsindsats
Fem hovedudfordringer for en bedre integration
Oversigt: Task Forcens anbefalinger
Fire pejlemærker for integrationsindsatsen
En bedre styring af indsatsen
- 10** KAPITEL 1
Modtagelse af nyankomne
- 16** KAPITEL 2
Beskæftigelse
- 22** KAPITEL 3
Udsatte familier
- 28** KAPITEL 4
Boligsociale indsatser
- 34** KAPITEL 5
Medborgerskab
- 40** Om Task Forcen

Task Force om integration er en uafhængig arbejdsgruppe, nedsat og udpeget af regeringen i 2012.

**TASK FORCE
OM INTEGRATION»»»**

SAMMENFATNING

Behov for en styrket integrationsindsats

Mange borgere med anden etnisk baggrund end dansk klarer sig godt i det danske samfund. De bidrager på arbejdsmarkedet, de tager aktivt del i samfundslivet, og mange unge får gode uddannelser.

Men integrationsopgaven er langt fra løst endnu. På en række områder er der fortsat betydelige udfordringer, og derfor også behov for en styrket indsats – ikke mindst i kommunerne, der lokalt har ansvaret for en stor del af integrationsopgaven.

Der er mindst fire gode grunde til at få integrationen op i et højere gear. Det skal vi gøre af hensyn til:

- *Den enkelte borger* – fordi alle skal have gode muligheder for at udnytte deres evner, forsørge sig selv og leve et godt og aktivt liv i Danmark.
- *Arbejdsmarkedet* – fordi vi i fremtiden får hårdt brug for ekstra hænder og hoveder i både den private og den offentlige sektor. I dag ligger flygtninge og indvandreres deltagelse på arbejdsmarkedet væsentligt under resten af befolkningens. Hvis beskæftigelsesfrekvensen hos indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse i den erhvervsaktive alder i 2012 var

på samme niveau som hos personer med dansk oprindelse, ville det øge arbejdskraftudbuddet med ca. 50.000 ekstra personer.¹

- *Samfundsøkonomien* – fordi flygtninge og indvandrere i dag er markant overrepræsenterede blandt personer på offentlige ydelser; det gælder i særlig grad for kontanthjælp og førtidspension. At få flere i arbejde vil muliggøre en betydelig samfundsøkonomisk gevinst.
- *Hele samfundet* – fordi integration også handler om at skabe et samfund, hvor borgerne har tillid til hinanden, føler sig respekteret og har mulighed for at bidrage til samfundets sociale, kulturelle og politiske fællesskaber.

Stor variation i kommunernes indsats

Mange parter er involveret i at løfte integrationsopgaven, men det er kommunerne, der lokalt har myndighedsansvaret for integrationsopgaven – både over for nyankomne og for dem, der har været i Danmark i mange år. Integrationsudfordringerne er meget forskellige fra kommune til kommune, og deres rammevilkår for at løse opgaven er heller ikke ens. Men både de ressourcer, kommunerne bruger på integrationsindsatsen, og resultaterne varierer så meget, at det ikke alene kan skyldes disse forskelle i rammevilkårene.

¹ Ankestyrelsens udlændingedatabase i Danmarks Statistik.

Task Force om integration

Da regeringen i november 2012 offentliggjorde sin vision og sine mål for en styrket integrationspolitik, nedsatte den samtidig en uafhængig Task Force om integration.

Task Forcens to opgaver har været:

- at identificere gode, lokale metoder, eksempler og erfaringer, som kan udbredes til resten af landet
- at foreslå nye indsatser, der lokalt kan fremme integrationen og medborgerskabet.

Metoden har været besøg hos og dialog med en lang række kommuner, praktikere og andre relevante aktører på området.

Task Forcen består af:

- Borgmester i Furesø Kommune, Ole Bondo Christensen (formand)
- Adm. direktør Jesper Nygård, KAB
- Kommunaldirektør Jette Runchel, Albertslund Kommune
- Direktør Agi Csonka, Danmarks Evaluering sinstitut
- Chefkonsulent Else-Marie Ringgaard, Integrationsnet – en del af Dansk Flygtningehjælp
- Arbejdsmarkedschef Michael Pettersen, Vejle Kommune.

Læs mere om Task Forcens arbejde på side 40. Task Forcens kommissorium kan ses på sm.dk.

De ti kommuner med den højeste erhvervsfrekvens blandt indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande har således en gennemsnitlig erhvervsfrekvens på 61,5 pct. mod 52,1 pct. for hele landet. Hvis alle kommuner i Danmark havde samme erhvervsfrekvens som de ti bedste, ville arbejdsstyrken blandt indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande stige med godt 25.000 personer.²

Der er kort sagt nogle kommuner, der er mere ambitiøse på integrationsområdet end andre, og som får mere ud af deres indsats. Det viser, at der er gode muligheder for at styrke integrationsindsatsen. Det kan gøres ved at sætte mere tydelige og operationelle mål for indsatsen. Ved at kommunerne i højere grad lærer af hinandens erfaringer og gør brug af eksisterende viden. Og ved at alle parter ser åbent og fordomsfrit på, hvor der kan være behov for at tænke nyt – både lokalt og nationalt.

Dette har været udgangspunktet for Task Forcens arbejde. På de følgende sider præsenteres de tanker og anbefalinger, der blandt andet udspringer af Task Forcens dialog med kommuner, praktikere og andre aktører på området.

Fem hovedudfordringer for en bedre integration

Task Forcen har udvalgt følgende fem temaer som særligt afgørende for en bedre integration:

1. Modtagelse af nyankomne flygtninge og familiesammenførte
2. Beskæftigelse
3. Udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk
4. Indsatsen i de udsatte boligområder
5. Medborgerskab.

Skole og uddannelse er ikke indgået i Task Forcens kommissorium og arbejde, fordi der på disse områder allerede er andre udredninger og reformarbejder i gang.

Hovedudfordringerne på de fem områder beskrives kort nedenfor.

1. Modtagelse af nyankomne flygtninge og familiesammenførte

En god modtagelse af nyankomne udlændinge er afgørende for en vellykket integration i det danske samfund, men opgaven er kompleks. Dels fordi de nyankomne udlændinge udgør en meget sammensat gruppe med vidt forskellige forudsætninger og behov. Dels fordi modtageindsatsen går på tværs af mange forskellige forvaltnings- og lovgivningsområder.

En vellykket modtage- og integrationsindsats skal derfor både tage højde for de forskellige behov og være ordentligt koordineret.

Det er veldokumenteret, at der er behov for at styrke modtageindsatsen. Alt for få kommer i beskæftigelse og bliver selvforsørgende efter afslutningen af det treårige integrationsprogram. En stor del gennemfører ikke danskundervisningen med en afsluttende prøve. Og der bliver ikke altid taget tilstrækkeligt klart udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og behov, når det skal fastlægges, hvilke ydelser og tilbud vedkommende skal have.

2. Beskæftigelse

Arbejdspladsen er rammen om et af de vigtigste sociale fællesskaber i det danske samfund. At blive del af en dansk arbejdsplads er derfor en af hovedvejene til at blive godt integreret i samfundet. At komme i job giver ikke bare et løft til den enkelte, men også til den samlede families integration. Hertil kommer et meget stort samfundsøkonomisk potentiale i at få flere borgere med anden etnisk baggrund end dansk ud på arbejdsmarkedet.

Også her er udfordringerne til at tage og føle på. Under halvdelen af alle indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande er i dag i beskæftigelse. Beskæftigelsesfrekvensen for alle borgere med anden etnisk baggrund

² LG Insight på baggrund af tal fra Danmarks Statistik, 2011.

er markant lavere end i den øvrige befolkning. Mange i gruppen er på passiv forsørgelse – især er uforholdsmæssigt mange på førtidspension. Desuden står en større gruppe, især nydanske kvinder, helt uden for arbejdsstyrken og er dermed i risiko for isolation fra samfundet.

3. Udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk

Mange forskellige faktorer har betydning for, om en familie kan betegnes som udsat. Det gælder, uanset hvilken etnisk baggrund familien har. Men familier med en anden etnisk baggrund end dansk har ofte nogle ekstra udfordringer. Det drejer sig bl.a. om manglende dansk kundskaber, manglende forståelse af og tillid til samfundets institutioner og – særligt for flygtninge – traumatisering. Konsekvensen for disse familier kan blandt andet være en høj arbejdsløshed, dårlige skoleresultater, marginalisering og overrepræsentation i kriminalitetsstatistikkerne.

Det er komplekse problemstillinger, der involverer mange instanser og aktører. Det er derfor en særlig opgave at sikre en sammenhængende og koordineret indsats for udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk. En særlig opmærksomhed retter sig i den forbindelse mod forældrene i de udsatte familier, som kan have vanskeligt ved at støtte deres børn tilstrækkeligt og leve op til deres ansvar som forældre.

4. Indsatsen i de udsatte boligområder

De udsatte boligområders beboere har i stort omfang anden etnisk baggrund end dansk. Hvert syvende barn og ung under 18 år med ikke-vestlig baggrund vokser op i et udsat boligområde. De faktorer, der gør familier udsatte og marginaliserede, gør sig i vidt omfang gældende i disse områder. Det gælder blandt andet udfordringer i forhold til arbejdsmarkedstilknnytning, kriminalitet, sundhed, social marginalisering og social kontrol.

Der ligger derfor et stort potentiale i den boligsociale indsats, som der allerede anvendes betydelige ressourcer på. Den indsats kan udgøre et væsentligt supplement til den kommunale kernerdrift og til den offentlige indsats i det hele taget. Men der er også uløste udfordringer på dette område. Dels er der ikke altid det rette samspil mellem de forskellige indsatser og ressourcer fra stat, kommune og andre kilder. Dels bruges de mekanismer, der skal skabe sammenhæng i indsatserne, ikke altid optimalt. Det gælder fx de såkaldte helhedsplaner for den boligsociale indsats i udsatte boligområder.

5. Medborgerskab

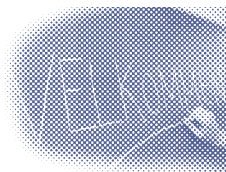
Et aktivt og ligeværdigt medborgerskab er en forudsætning for at få ordentligt fodfæste i det danske samfund. Alle har behov for at opleve sig respekteret og anerkendt og for at have indflydelse på egne livsvilkår og på det lokalsamfund, de er del af. Der ligger heri et ansvar både hos den enkelte borger og i samfundets institutioner, lokale fællesskaber og naboskaber.

På nogle punkter er den faktiske deltagelse i fællesskabet mindre blandt borgere med anden etnisk baggrund end dansk end i den øvrige befolkning. Det gælder i et vist omfang deltagelsen i foreningslivet og i høj grad valgdeltagelsen. Manglende kendskab til, hvordan samfundet og demokratiet fungerer, kan også være et problem i nogle grupper. En særlig udfordring knytter sig til nogle grupper af indvandrerkvinder, der lever forholdsvis isoleret fra det omgivende samfund. Det kan hæmme ikke blot deres egen, men også deres børns integration og følelse af medborgerskab.

Endelig er der basis for i højere grad at inddrage civilsamfundet og foreningslivet i at løse konkrete integrationsopgaver som fx modtagelsen af nyankomne udlændinge.

Oversigt: Task Forcens anbefalinger

Task Forcen har følgende konkrete anbefalinger til de fem udvalgte områder af integrationsindsatsen. De enkelte anbefalinger uddybes i de følgende kapitler.

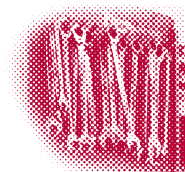

Modtagelse af nyankomne

1. At kommunerne opererer med én sammenhængende plan for integrationen, og at regeringen sikrer, at integrationskontrakten og integrationsplanen samles til én plan. Kommunerne skal også i højere grad kunne anvende den viden, der allerede er opbygget i asylfasen.

2. At regeringen gør introduktionsperioden mere målrettet og fleksibel, og at perioden som udgangspunkt højst varer ét år mod i dag op til tre år.

3. At regeringen gør det lettere at kombinere danskuddannelse med beskæftigelse på fuld tid. Undervisningen skal også i højere grad flyttes ud fra sprogcentre til det omkringliggende samfund.

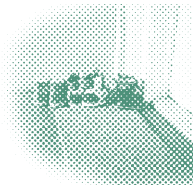
Beskæftigelse

1. At de lokale beskæftigelsesråd og de enkelte jobcentre inddeler den samlede gruppe af flygtninge/indvandrere i en række mere præcise delmålgrupper med hver deres mål for beskæftigelsesgrad og forskellige typer af initiativer.

2. At regeringen fastsætter en stram tidsfrist for, hvornår afklaringen af nyankomne borgeres medbragte kvalifikationer skal være på plads. De bør desuden vejledes mere systematisk om deres mulighed for gratis at få vurderet uddannelser og kompetencer.

3. At kommunerne så vidt muligt tilbyder nyankomne flygtninge et ordinært job, et job med løntilskud eller en virksomhedspraktik i løbet af de første seks måneder. Målet kan understøttes af kommunale partnerskaber med private og offentlige virksomheder.

4. At kommunerne aktivt understøtter iværksætteri og erhvervsfremme blandt borgere med anden etnisk baggrund, og at regeringen fortsat medvirker til, at lokale indsatser på området finansieres.

Udsatte familier

1. At kommunerne styrker forældre med anden etnisk baggrund i deres forældrerolle – herunder gør det tydeligt, hvilket ansvar de har som forældre.

2. At kommunerne sikrer samarbejde på tværs af forvaltninger om én samlet plan i særligt komplekse familiesager.

3. At kommunerne styrker den målrettede indsats for at forebygge kriminalitet blandt især unge mænd med anden etnisk baggrund end dansk. Kommuner kan også hjælpe flere væk fra de kriminelle miljøer via særlige exitforløb.

Boligsociale indsatser

1. At kommunerne tænker de lokale boligsociale projekter bedre sammen med deres egen indsats i boligområderne – med respekt for parternes forskellige opgaver og roller.

2. At kommunerne bruger helhedsplaner aktivt i en overordnet strategi for integrationsindsatsen, og at kommunerne og boligorganisationernes formaliserede samarbejde gøres effektivt og ambitiøst.

3. At kommunerne systematisk samler data om udfordringerne i udsatte boligområder – dels for at kunne prioritere indsatsen, dels for at dokumentere dens effekter. Den indsamlede viden bør endvidere bruges som grundlag for forebyggende indsatser.

4. At regering og kommuner taler åbent om udfordringerne i konkrete boligområder, men undgår negative generaliseringer og betegnelser som "ghettoer", der sætter mange almene boligområder i et uberettiget dårligt lys og kan stå i vejen for deres positive udvikling.

Medborgerskab

1. At kommunerne tænker forskellige typer af frivillige foreninger systematisk ind i modtagelse af nyankomne borgere – fx ved at indgå samarbejdsaftaler med foreningerne.

2. At alle kommuner sætter medborgerskab på dagsordenen og tager politisk stilling til mål og midler i indsatsen for at inkludere alle borgere i samfundslivet.

3. At kommunerne styrker indsatsen for at øge samfundsforståelse og -deltagelse hos borgere med anden etnisk baggrund end dansk – herunder denne gruppes deltagelse i valg og i foreningslivet.

4. At kommunerne iværksætter opsøgende indsatser rettet mod at inddrage de selvforsørgede kvinder i lokale aktiviteter – ikke mindst af hensyn til børnenes integration.

Fire pejlemærker for integrationsindsatsen

Fire overordnede principper går som røde tråde gennem Task Forcens mange konkrete forslag. Uanset hvordan den enkelte kommune udformer sin integrationspolitik og -indsats, vil den med fordel kunne styre efter disse fire pejlemærker.

1. Gør forventninger og krav tydelige

Borgere med anden etnisk baggrund end dansk skal mødes med klare krav og positive forventninger om, at de hurtigt kan og skal blive selvforsørgende og deltage i det almindelige samfundsliv på linje med alle andre. Det skal gælde både nyankomne og borgere, der har været i landet i længere tid.

På samme måde skal der være klare forventninger til danske virksomheder og civilsamfundet om at bidrage til integrationsopgaven.

Tydelige forventninger og krav er også afgørende for, at kommunerne kan fastlægge operationelle mål for integrationsindsatsen.

Dette pejlemærke afspejler sig blandt andet i anbefalingerne om en samlet integrationsplan (1.1), hurtige tilbud til nyankomne (2.3) samt en styrkelse af forældreskabet (3.1).

2. Tilpas indsatsen til den enkeltes behov

Borgere med anden etnisk baggrund er en sammensat gruppe. Det skal der tages udgangspunkt i, så integrationsindsatsen bliver fleksibel og målrettet den enkeltes forudsætninger og behov.

Derved får hver enkelt netop de tilbud, der fører direkte til beskæftigelse, selvforsørgelse og aktivt medborgerskab.

Dette pejlemærke viser sig blandt andet i anbefalinger om en kortere, mere fleksibel integrationsperiode (1.2), fleksibilitet i danskundervisningen (1.3) og en mere målrettet beskæftigelsesindsats (2.1).

3. Styrk det personlige ansvar for egen integration

Integrationsindsatsen skal tilrettelægges ud fra, at borgere med anden etnisk baggrund som udgangspunkt selv påtager sig ansvaret for deres egen integration – herunder at finde en bolig, en uddannelse, et job og institutionsplads til deres børn. En del nytilkomne borgere har fra deres tilværelse i hjemlandet været vant til at være selvhjulpne, aktive borgere, og det skal de have mulighed for at blive ved med at være.

Hjælpen til at overvinde eventuelle sproglige, kulturelle og kompetencemæssige barrierer skal således ses som hjælp til selvhjælp. Det

vil styrke den enkeltes selvværd at have ansvaret for egen tilværelse, og det kan være en tilskyndelse til at tage et personligt ansvar for sin egen og sin families situation. Den enkelte borger skal i højere grad være medskabere af sin egen integration og selv tage mange af de nødvendige skridt mod selvforsørgelse og et aktivt medborgerskab.

Dette pejlemærke afspejler sig bl.a. i anbefalingen om en kortere, mere fleksibel integrationsperiode (1.2) og om hurtige arbejdsmarkedsrettede tilbud til nyankomne (2.3).

4. Udnyt civilsamfundets ressourcer

Kommunen kan og skal ikke løfte alle opgaver i integrationen alene. Der er brug for at inddrage alle lokale kræfter til at supplere, styrke og udfordre den kommunale indsats. Det gælder både naboer og medborgere, frivillige foreninger, det boligsociale arbejde og de private virksomheder. Også de etniske minoriteters egne foreninger og integrationsrådene kan spille en vigtig rolle.

Pejlemærket gælder en række af Task Forcens anbefalinger – blandt andre et godt samspil om de boligsociale projekter (4.1), inddragelse af foreningslivet i en god modtagelse (5.1) samt styrkelse af de demokratiske kompetencer (5.3).

En bedre styring af indsatsen

Integrationsområdet spænder over mange forskellige sektorer, politikområder, forvaltninger, aktører og faggrupper. Derfor kræver en effektiv integrationsindsats også en høj grad af samarbejde, koordination og styring.

Der er stor forskel på kommunernes indsats og resultater. Men det er Task Forcens vurdering, at der generelt er behov for at stramme op på styringen af området. Ikke med faste standarder og nyt bureaukrati, men med en mere forpligtende og ambitiøs tilgang til at sætte konkrete mål, følge op på dem og dele gode erfaringer.

Task Forcen foreslår derfor en model for bedre styring med følgende fem elementer:

Integrationspolitik i alle kommuner

Alle kommuner skal forpligte sig til at udarbejde en politik for integrationsområdet. Politikken skal rumme klare mål for indsatsen, strategier for at nå dem og metoder til at fastholde fokus på mål og resultater.

Få og enkle resultatmål

Regeringen har udpeget ni nationale målsætninger for integrationsindsatsen, og seks af dem opgøres allerede på kommuneniveau: beskæftigelse, uddannelse, dansk kundskaber, forsørgelse, udsatte boligområder og kriminalitet. Med afsæt i disse seks områder bør der udvælges et begrænset antal mål, der er særligt relevante. Det vil gøre det lettere at

styre og vurdere resultaterne af indsatsen i den enkelte kommune.

Stærkere økonomiske incitament

I dag får kommunerne et ekstra tilskud per borger, der i løbet af introduktionsperioden opnår beskæftigelse, kommer i uddannelse eller består en danskprøve. Der er brug for at udvikle incitament, der mere præcist kan belønne kommuner, der opnår de opstillede mål. Et resultattilskuds størrelse kunne fx afhænge af, hvor hurtigt der bliver opnået beskæftigelse. Tilskud kunne også udvides til andre områder end de nuværende – og til indsatser, der ligger efter selve integrationsperioden.

Tilbud om rådgivning

Der bør etableres et rådgivningsteam om integration, som de enkelte kommuner kan vælge at trække på i arbejdet med at udvikle og implementere deres integrationspolitik. Erfaringerne fra tidligere team af denne type (rejsehold o.l.) viser, at kommunerne efterspørger viden om, hvordan de bedst kan tilrettelægge indsatsen lokalt – herunder hvad andre kommuner har gjort og har succes med.

Systematisk erfaringsudveksling

Når kommunerne opstiller og forfølger få enkle resultatmål, bliver det lettere for den enkelte kommune at se, hvor integrationen halter. Og når kommunerne indrapporterer, hvordan det går med målene, bliver det også tydeligt, hvor der er særligt gode resultater, andre kan lade sig inspirere af. Erfaringer fra succesfulde kommuner vil kunne indsamles og bearbejdes, så andre kommuner kan få glæde af dem. Det vil blandt andet kunne foregå i regi af det foreslåede rådgivningsteam. Der vil også kunne udveksles erfaringer i regi af de fem kommunekontakttråd (KKR), som i forvejen har til opgave at koordinere kommunernes regionale samarbejde om vækst, beskæftigelse og sociale spørgsmål.

Forslag til en bedre styring af integrationsindsatsen

Kommunen skal:

Formulere en lokal politik for integration

Opstille resultatmål på udvalgte områder

Indberette resultater af indsatsen.

Regeringen skal:

Knytte incitament til opfyldelse af målene

Opsamle resultater og sprede god praksis

Tilbyde rådgivning om den lokale indsats

Opstille og overvåge nationale resultatmål.

KAPITEL 1

Modtagelse af nyankomne

Modtagelsen af flygtninge og familiesammenførte og indsatsen i den første tid efter ankomsten er helt central for en god integration. Målet om selvforsørgelse og aktivt medborgerskab kræver en tidlig, intensiv og velkoordineret indsats i kommunerne.

God integration gør det muligt for den enkelte selv at håndtere hverdagen i det danske samfund med fx arbejde, skole, fritidsaktiviteter, danskundervisning og sociale fællesskaber.

At få et job og lære dansk er helt centrale fokuspunkter i den tidlige integrationsindsats, som er fastlagt i integrationsloven. Men en ny borger bliver også bedre integreret ved at bo godt, at få sit barn i en velfungerende modtageklasse og daginstitution og ved at blive aktiv del af lokalsamfundet. Dette er afspejlet i regeringens visioner for en styrket integrationspolitik.

Kommunerne har ansvaret for at samarbejde med den nye borger om et integrationsprogram og – fra 1. juli 2013 – en integrationsplan. Vellykket integration kræver dog også, at virksomheder, foreninger og borgere i

lokalsamfundet er imødekommende og inkluderende.

Forskellige forudsætninger

Støtten til den nye borger i den op til treårige introduktionsperiode må have som målsætning hurtigt at gøre borgeren i stand til at tage ansvar, forsørge sig selv og blive en aktiv medborger i lokalsamfundet.

Nyankomne borgeres forudsætninger og ressourcer er meget forskellige. Nogle nye borgere er højtuddannede, andre er analfabeter eller har gået meget lidt i skole. Mange ved ikke, hvordan det danske samfund fungerer. En del er traumatiserede eller har andre helbredsmæssige udfordringer. Nogle kommer alene, andre er familier med børn. Integrationsindsatsen må tage højde for disse forskelle.

Behov for koordination og samarbejde

De fleste nyankomne har kontakt med mange forskellige myndigheder, herunder med flere dele af den kommunale forvaltning, fx jobcenter, ydelsesafdeling og socialafdeling, og med skoler og institutioner. I mange tilfælde er en række eksterne aktører også involveret i

modtagelsen og den tidlige integrationsindsats. Det stiller store krav til koordinationen og samarbejdet på tværs i kommunerne og mellem kommunen og eksterne aktører.

TASK FORCEN ANBEFALER

- 1** At kommunerne har én samlet plan for at integrere den nyankomne og udnytter den viden, der skabes i asylfasen.
- 2** At regeringen gør introduktionsperioden kort og mere fleksibel.
- 3** At regeringen gør danskundervisningen mere fleksibel.

Læs mere på side 12

Udfordringer

Fakta om integrationen

Modtagelsen og den tidlige integrationsindsats over for nyankomne flygtninge og familiesammenførte er blandt andet udfordret af følgende forhold:

- **Lang vej til job:** I snit går der tre et halvt år, før en nyankommen flygtning kan forsørge sig selv, viser tal for 2000-2010. Tallene varierer meget fra kommune til kommune.³ Efter tre års integrationsprogram er kun godt hver anden flygtning/indvandrer fra ikke-vestlige lande i beskæftigelse, viser tal for 2007-2011.⁴
- **Mange gennemfører ikke danskundervisning:** 44 pct. af kursisterne i integrationsprogrammet gennemfører ikke inden for tre år den danskundervisning, de er henvist til. I den kommune med bedst gennemførelse var det kun 14 pct., der ikke bestod en afsluttende prøve. I kommunen med lavest gennemførelse bestod 81 pct. ikke en afsluttende prøve.⁵
- **Indvandrerkvinder uden job:** Indvandrerkvinder af ikke-vestlig oprindelse, der er familiesammenført med en herboende flygtning, har særlig lav beskæftigelsesfrekvens.⁶

Task Forcen har desuden observeret:

- **Store forskelle på kompetenceafklaringen:** Nyankomne skal have afklaret kompetencer og forudsætninger, fx helbred, sproglige og sociale kompetencer samt uddannelses- og arbejdsmarkedskvalifikationer. Den afklaring har svingende kvalitet og effektivitet, og det kan besværliggøre integrationen.
- **For sen igangsættelse af beskæftigelsestilbud:** Der går i nogle tilfælde for lang tid, inden nyankomne kommer i gang med virksomhedsnære beskæftigelsestilbud. Det hæmmer en hurtig tilknytning til det ordinære arbejdsmarked.
- **Mangel på centrale resultatmål:** Der er ikke fra centralt hold udstukket præcise mål for kommunernes indsats i introduktionsperioden. Kvaliteten af kommunernes integrationsindsats kan derfor variere.

³ Forsikring & Pension (2012): "Integrationsindsatsen i Danmark 2000-2010", Analyserapport 2012:6.

⁴ Tal fra Danmarks Statistik, trukket af LG Insight i forbindelse med Task Forcens arbejde.

⁵ Tal fra Ankestyrelsens Analyseenhed trukket efter anmodning fra Task Forcen, maj 2013.

⁶ Social- og Integrationsministeriet: Fakta om integration – status og udvikling, december 2012.

Anbefalinger

1.1. ÉN SAMLET PLAN FOR INTEGRATIONEN AF DEN NYANKOMNE

Task Forcen anbefaler, at kommunerne opererer med én sammenhængende plan for integrationen, og at regeringen sikrer, at integrationskontrakten og integrationsplanen samles til én plan. Kommunerne skal også i højere grad kunne anvende den viden, der allerede er opbygget i asylfasen.

Kommunerne har ofte kort tid til at forberede de mange opgaver i forbindelse med at modtage flygtninge. Derfor er det vigtigt at have veltilrettelagte procedurer for både forberedelsen, selve modtagelsen og for den første tid i kommunen. Kommunerne kan også med fordel inddrage civilsamfundet.

Kommunerne skal efter 1. juli 2013 foruden at udarbejde en integrationskontrakt også tilbyde en integrationsplan. De to bør fungere som én sammenhængende helhedsplan med klare mål for integrationsindsatsen og klare forventninger til, at den nyankomne selv tager ansvar for en række af de opgaver, der skal løses i den forbindelse. De to planer bør lovgivningsmæssigt samles i én, der blandt andet skal sikre:

- At den nyankomnes kompetencer bliver afklaret.
- At involveringen af de relevante forvaltninger og eksterne samarbejdspartnere koordineres.
- At der tidligt bliver sat gang i beskæftigelsesrettede tilbud samt undervisning i dansk og samfundsforståelse.
- At der foregår et tværgående samarbejde om at overvinde de barrierer, der måtte være for at arbejde; det kan fx være familie- eller sundhedsmæssige problemstillinger.

Asylcenter og modtagekommune skal også have mulighed for at udveksle flere informationer. Det vil styrke integrationsindsatsen over for flygtninge, hvis kommunen kan anvende relevante informationer, der allerede er indhentet og afdækket i asylfasen. Det vil være relevant at udveksle oplysninger om fx helbred, uddannelse, arbejds erfaring og trivsel generelt. Om nødvendigt må der en lovændring til – med den nødvendige sikring af personfølsomme oplysninger.

Kommunerne bør også mere systematisk bruge overgivelsessamtaler, hvor de taler med flygtningen inden ankomsten til kommunen. Det vil sikre borgeren en bedre overgang fra asylsystemet til kommunen, styrke en tidlig udveksling af informationer og tydeliggøre forventningerne mellem den nyankomne borger og kommunen.

1.2. EN KORT OG MERE FLEKSIBEL INTRODUKTIONSPERIODE

Task Forcen anbefaler, at regeringen gør introduktionsperioden mere målrettet og fleksibel, og at perioden som udgangspunkt højst varer ét år mod i dag op til tre år.

En ny borgers ressourcer og kompetencer skal fremme ansvaret hos den enkelte for at opnå selvforsørgelse og aktivt medborgerskab. Det kan en lang introduktionsperiode stå i vejen for.

Der er betydelig forskel på, hvordan kommunerne bruger den op til treårige introduktionsperiode. Der er forskel på intensiteten af indsatsen og på, hvor hurtigt der sættes ind med fx virksomhedsnære beskæftigelsestilbud. I nogle tilfælde bliver tiden brugt på måder, som kan fastholde udlændinge i forløb, der ikke nødvendigvis giver den hurtigste vej til beskæftigelse, selvforsørgelse og aktivt medborgerskab.

Regeringen opfordres derfor til at gøre introduktionsperioden kortere og mere intensiv, så den normalt højst varer et år – medmindre den nye borger har særlige behov.

Med en kortere introduktionsperiode er det særligt vigtigt, at kommunen hurtigt afklarer den nye borgers kompetencer og behov og igangsætter aktiviteter og indsatser, der kan

fremme beskæftigelse og aktivt medborgerskab. Kommunen skal også løbende følge op på de mål, der er opstillet i den nyankomne borgers integrationsplan. Se også anbefaling nr. 1.1.

Introduktionsperioden skal samtidig være fleksibel og indsatsen i højere grad end i dag styret af den enkeltes ressourcer og behov, der er meget forskellige.

Nogle har så store udfordringer med fx sprog, helbred og kultur, at de behøver mere end et års introduktionsperiode. For andre nyankomne borgere vil det være muligt forholdsvis hurtigt og i nogle tilfælde måske allerede efter ganske få måneder at overgå til den indsats, der generelt tilbydes kommunens øvrige borgere.

En kortere introduktionsperiode for nogle kan eventuelt frigøre ressourcer til en styrket indsats for de nyankomne, som har behov for en ekstraordinær indsats.

Når nyankomne borgere hurtigere overgår til normalindsatsen, vil mange kommuner have behov for at styrke fagligheden i det ordinære system, så det rummer de nødvendige spidskompetencer til at håndtere de særlige udfordringer hos fx traumatiserede og analfabeter.

Plan giver kvalitet i modtagelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune har en fast og detaljeret plan for at modtage flygtninge og opnår derved en højere og mere ensartet standard.

Kommunens plan opdeler modtageindsatsen i tre faser: forberedelse, modtagelse og sagsstart. Opgaverne i hver fase er nøje beskrevet, og der er konkrete tjeklister, rollerne er fordelt, og der er aftaler om snitflader til involverede forvaltninger, fx ydelseskontoret, og andre aktører som sprogskole og frivillige.

Planen er kendt af alle involverede parter, og den har ledelsesmæssig opbakning. For at sikre tilstrækkelig koordination har lederen af ”Social og Integration” fået ansvar for at koordinere samarbejdet med de øvrige forvaltninger og involverede aktører.

Ringkøbing-Skjern Kommune har høstet økonomiske gevinster ved en tidlig, velplanlagt og koordineret modtageindsats, herunder ved at hjemtage resultattilskud som følge af, at langt flere borgere under integrationsprogrammet er kommet i beskæftigelse, uddannelse og består danskprøver.

Kommunen indkasserede i alt 9 resultattilskud i 2007 – dvs. inden det nye modtageprogram blev iværksat. I 2011 hjemtog kommunen i alt 39 resultattilskud (godt 1,6 mio. kr.) og i 2012 i alt 27 resultattilskud (knap 1,2 mio. kr.). Hertil kommer markante besparelser i form af færre udgifter til forsørgelsesydelse samt øgede skatteindtægter. Kommunen peger også på andre effekter af den styrkede modtageindsats. Således havde kun 10 pct. af de nydanske børn i 2007 et aktivt fritidsliv. Dette tal var i 2012 over 80 pct.

1.3. ØGET FLEKSIBILITET I DANSKUNDERVISNINGEN

Task Forcen anbefaler, at regeringen gør det lettere at kombinere danskuddannelse med beskæftigelse på fuld tid. Undervisningen skal også i højere grad flyttes ud fra sprogcentre til det omkringliggende samfund.

Det kan i praksis være svært at kombinere danskundervisning med beskæftigelse på fuld tid. Nye borgere med arbejde kan have vanskeligt ved at nå at bestå en afsluttende danskprøve inden for de tre år, som retten til gratis danskuddannelse i dag normalt gælder.

Flere kommuner oplever desuden, at nye borgere er mindre motiverede for at komme i beskæftigelse på fuld tid, fordi de ikke ønsker at miste den danskundervisning, som kan være afgørende for, om de senere kan få permanent opholdstilladelse eller dansk indfødsret.

Begge forhold modarbejder en vellykket integration. Task Forcen anbefaler derfor regeringen at gøre reglerne for danskundervisning mere fleksible – blandt andet ved at forbedre mulighederne for at følge undervisningen ved siden af et fuldtidsarbejde. Det vil kunne ske i forbindelse med de allerede planlagte ændringer af danskuddannelsen, hvor uddannelsesretten for flygtninge og familiesammenførte bliver forlænget til fem år.

Kommuner, virksomheder og danskuddannelsesoperatører bør desuden i højere grad udnytte de eksisterende muligheder for at flytte undervisningen ud af sprogcentre og tættere på virksomhederne. Det vil kunne styrke nyankomnes tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der er også behov for at skærpe kravene til form og indhold i undervisningen i samfundsforståelse, som i fremtiden vil blive en del af danskuddannelsen – herunder at samarbejde tættere med fx lokale foreninger, rollemodeler og mentorer.

Samfundskurser og besøg hos borgmesteren

Hedensted Kommune har stærkt fokus på, at nyankomne skal kende det danske samfund og opleve demokratiet som synligt og relevant.

For Hedensted Kommune er det et erklæret mål at medvirke til, at nyankomne borgere er demokratisk indstillede, politisk interesserede og økonomisk ansvarlige. De skal kende danske normer og de forventninger, man møder som borger i Danmark.

Kommunen afholder derfor samfundskurser for grupper af nyankomne. Kurserne tager udgangspunkt i deltagernes behov og forudsætninger. I kurserne er der indlagt et besøg hos kommunens borgmester med information om fx nærdemokrati og kommunalbestyrelsens rolle og funktion. Det personlige møde med borgmesteren kan medvirke til, at den nyankomne føler sig velkommen i kommunen. Samtidig medvirker denne særlige indsats til at give de nye borgere forståelse for og indsigt i, at der i et demokratisk samfund som vores både er rettigheder og pligter.

Hedensted Kommunes erfaring er, at denne tilgang gør demokratiet synligt, nærværende og relevant for den enkelte at engagere sig i.

"

En ny borger skal ikke løbe spidsrod mellem forvaltninger og instanser, men have en håndholdt indsats, der hjælper vedkommende godt i gang med livet i lokalsamfundet.

Borgmester Kirsten Terkilsen, Hedensted Kommune

"

Når flygtninge kommer her til kommunen, vil de gerne i gang med at lave noget fornuftigt. De har siddet passivt hen i et flygtningecenter længe nok. Nu vil de gerne i gang med at bygge en tilværelse op, hvor de kan arbejde og tage vare på deres familie. Derfor har vi også som kommune en klar forventning om, at de kommer hurtigt i gang.

Erling Gaasdal, formand for Beskæftigelsesudvalget,
Ringkøbing Skjern-Kommune

Beskæftigelse

At få flere med anden etnisk baggrund i job vil bidrage positivt til både integration og samfundsøkonomi. Jobindsatsen bør som udgangspunkt have samme mål uanset de lediges etniske baggrund, men midlerne skal tilpasses de særlige behov.

Nyankomne borgere skal ifølge integrationsloven sikres mulighed for at udnytte deres evner og ressourcer, så de hurtigst muligt kan få job og blive selvforsørgende. Beskæftigelse har da også – sammen med erhvervelse af dansk kundskaber – udgjort hovedsporet i integrationsindsatsen de sidste 15 år.

For den enkeltes integration er det selvsagt godt at være i beskæftigelse. At kunne forsørge sig selv og familien og at indgå i et forpligtende arbejdsfællesskab er afgørende for oplevelsen af, at man hører hjemme og slår til i samfundet. Arbejdspladsen udgør også et socialt fællesskab, der kan styrke netværk, venskaber, tilhørsforhold samt sproglige og kulturelle kompetencer.

Også samfundsøkonomisk har det betydning, at så mange som muligt bidrager på arbejdsmarkedet. Dels fordi Danmark får brug for flere hænder til at bemande vigtige velfærds-

opgaver og bidrage til den private vækst. Dels fordi flere i beskæftigelse betyder færre på passiv forsørgelse og dermed lavere offentlige udgifter.

Samme jobindsats – med særlige hensyn

Regeringen har i regeringsgrundlaget sat som mål, at 10.000 flere indvandrere og efterkommere skal i arbejde frem imod 2020. Task Forcen mener, at der er grund til at sigte endnu højere. Vi bør sætte det som et forpligtende nationalt mål, at beskæftigelsesgraden for borgere med anden etnisk baggrund end dansk som udgangspunkt skal være den samme som for den øvrige befolkning.

Jobindsatsen for borgere med anden etnisk baggrund end dansk skal som udgangspunkt bygge på samme værdier og differentierede metoder som den generelle jobindsats. Der skal selvfølgelig tages højde for, at flygtninge og indvandrere er en meget sammensat målgruppe, når det fx gælder sprogkundskaber, uddannelsesniveau og arbejdsmarkedserfaring.

Hertil kommer, at der skal tages særlige hensyn til fx de flygtninge, der måske lider

af traumer og sygdom som følge af krig eller livet som flygtning. Nogle nyankomne indvandrere fra især ikke-vestlige lande har særlige udfordringer, der skal håndteres – eksempelvis meget kort skolegang eller manglende kendskab til, hvordan et moderne samfund eller en moderne arbejdsplads fungerer.

Men uanset forskelligheder og særlige forhold er der behov for en indsats, der retter sig mere målrettet mod beskæftigelse end i dag. En indsats, der med afsæt i de enkeltes forudsætninger giver dem en hurtig kontakt til det danske arbejdsmarked.

TASK FORCEN ANBEFALER

- 1 At kommunerne gør jobindsatsen mere differentieret.
- 2 At medbragte kvalifikationer skal vurderes hurtigere.
- 3 At kommunerne som hovedregel tilbyder nyankomne job eller praktik i løbet af et halvt år.
- 4 At regeringen og kommunerne intensiverer indsatsen for at sikre flere iværksættere med anden etnisk baggrund.

Læs mere på side 18

Udfordringer

Fakta om integrationen

Borgere med anden etnisk baggrunds tilknytning til det danske arbejdsmarked er blevet væsentligt forbedret fra slutningen af 1990'erne til i dag. Der er dog sket et tilbageslag i de seneste år, der har været præget af den økonomiske krise, og der er fortsat en række markante udfordringer, som skal adresseres:

- **Relativt færre i beskæftigelse:** Knap hver anden indvandrer med ikke-vestlig oprindelse er i beskæftigelse, mod 7 ud af 10 personer med dansk oprindelse; begge tal gælder folk i den erhvervsaktive alder.⁷
- **Relativt flere på offentlig forsørgelse:** Flygtninge og indvandrere er markant overrepræsenterede blandt personer på offentlig forsørgelse – især kontanthjælp og førtidspension. Ikke-vestlige indvandrere udgør kun 6 pct. af befolkningen, men 19 pct. af det samlede antal kontanthjælpsmodtagere og 30 pct. af dem, der har modtaget kontanthjælp i mere end fem år. 12 pct. af alle førtidspensionister er ikke-vestlige indvandrere.⁸
- **Mange er ikke parate til et job:** Af de ca. 48.000 flygtninge eller indvandrere fra ikke-vestlige lande på kontanthjælp i 2012 var 31 pct. vurderet af jobcentre som parate til at tage et job.⁹

- **Færre i målrettet aktivering:** Flygtninge og indvandrere på kontanthjælp tilbydes aktivering i mindre omfang og mindre virksomhedsrettet aktivering end personer med dansk oprindelse. Virksomhedsrettet aktivering har den største dokumenterede beskæftigelseseffekt.¹⁰
- **Stor forskel på familiesammenførtes jobchancer:** Beskæftigelsesfrekvensen for 25-64-årige indvandrere med ikke-vestlig oprindelse varierer alt efter, hvem de bliver familiesammenført til. Familiesammenførte til flygtninge har generelt en væsentligt lavere beskæftigelsesfrekvens (33,5 pct.) end familiesammenførte til andre udenlandske statsborgere (55,0 pct.) og til danske statsborgere (63,4 pct.).¹¹
- **Flere iværksættere, men ...:** Borgere med anden etnisk baggrund end dansk har i højere grad mod på at starte egen virksomhed end etnisk danske borgere. Imidlertid viser tal fra 2009, at 60 pct. af de nydanske iværksættere med ikke-vestlig baggrund startede virksomhed inden for hotel og restauration eller handel og transport. Begge er brancher med en lav overlevelseshastighed.¹²

7 Arbejdsmarkedsstyrelsen: Fakta: Nøgletal om integration på arbejdsmarkedet og indvandrere på kontanthjælp, notat af 25. februar 2013.

8 Som note 7.

9 Beregning foretaget af LG Insight, forår 2013, på baggrund af tal fra Danmarks Statistik.

10 Som note 9.

11 Social- og Integrationsministeriet: Fakta om integration – status og udvikling december 2012.

12 Etnisk Erhvervsfremme: Iværksætterindeks for nydanskere 2012.

Task Forcen har desuden observeret:

- **Et begrænset kendskab til meritvurdering:** Kendskabet til og brugen af tilbuddet om gratis vurdering af medbragte udenlandske uddannelser varierer meget blandt såvel nyankomne borgere som fagprofessionelle på sprogcentre og i kommunerne. Herudover peger flere på, at der er for lang ventetid på at få godkendelse af medbragte kompetencer.
- **En varierende indsats for familiesammenførte kvinder:** Den kommunale indsats over for familiesammenførte kvinder med anden etnisk baggrund varierer i intensitet. Kommunerne er i dag ikke forpligtigede til at tilbyde denne gruppe andet end danskuddannelse. De familiesammenførte får generelt kun tilbudt beskæftigelse, hvis de selv beder om det.
- **Gode erfaringer med udgående jobindsats:** Flere kommuner har gode erfaringer med en fremskudt beskæftigelsesindsats – især over for særligt udsatte og isolerede borgere. Jobindsatsen kan på den måde rykkes ud på borgerens hjemmebane – fx i samarbejde med boligsekskaber i de udsatte boligområder.
- **At partnerskaber styrker den fælles jobindsats:** At jobcenteret indgår partnerskaber med private virksomheder, synes at være en god måde at skabe et tæt og målrettet samarbejde mellem parterne om at få flere med anden etnisk baggrund i jobpraktik og beskæftigelse.

Anbefalinger

2.1. LOKALT DIFFERENTIEREDE MÅL OG INDSATSER

Task Forcen anbefaler, at de lokale beskæftigelsesråd og de enkelte jobcentre inddeler den samlede gruppe af flygtninge/indvandrere i en række mere præcise delmålgrupper med hver deres mål for beskæftigelsesgrad og forskellige typer af initiativer.

Den samlede gruppe af borgere med anden etnisk baggrund end dansk er så sammensat, at der er behov for en differentieret tilgang til at få flere med anden etnisk baggrund i beskæftigelse.

De enkelte beskæftigelsesråd og jobcentre bør definere en række afgrænsede målgrupper, der har sammenlignelige udfordringer og behov. Derudfra kan jobcentrene fastlægge, hvilke særlige initiativer der er bedst egnede til at bringe den pågældende målgruppe tættere på et job.

Som eksempler på mulige målgrupper og indsatsstyper kan nævnes:

- *Målgruppe:* Midaldrende og ældre mænd med erfaring fra de fremstillingserhverv, der i stigende grad flytter produktion ud af landet.
Mulig indsats: Opkvalificering kombineret med tilskudsjob og mentorordninger.

- *Målgruppe:* Midaldrende og ældre kvinder med meget begrænset arbejdsmarkedserfaring.
Mulig indsats: Udvikling af sprogfærdigheder samt initiativer, der kan overvinde udfordringer med sundhed og social isolation. Indslusning til arbejdsmarkedet vil kunne ske via en opsøgende indsats og gennem nyttejob og deltidsbeskæftigelse.
- *Målgruppe:* Unge, der har problemer med at finde job, uddannelse eller praktikplads – fx på grund af mangelfuld skolegang.
Mulig indsats: Samarbejde med erhvervsskolerne, oprettelse af kommunale praktikpladser og samarbejde med lokale virksomheder om at finde job og praktikpladser.

Erfaringer fra bl.a. Esbjerg og Slagelse Kommuner viser, at en målrettet indsats, der tager udgangspunkt i den enkelte målgruppes særlige udfordringer, kan fremme beskæftigelsen i væsentlig grad – også for målgrupper, der traditionelt opfattes som meget vanskelige at få i arbejde.

2.2. HURTIG OG EFFEKTIV VURDERING AF MEDBRAGTE KVALIFIKATIONER

Task Forcen anbefaler, at regeringen fastsætter en stram tidsfrist for, hvornår afklaringen af nyankomne borgeres medbragte kvalifikationer skal være på plads. De bør desuden vejledes mere systematisk om deres mulighed for gratis at få vurderet uddannelser og kompetencer.

En tidlig og effektiv vurdering af medbragte kvalifikationer er en forudsætning for, at den nyankomne borger kan komme hurtigt i gang med relevant opkvalificering og dermed hurtigt ud på det ordinære arbejdsmarked. Et velfungerende vurderingssystem skal kort sagt hindre et spild af kompetencer og ressourcer, der kunne være kommet samfundet til gavn.

Der bør derfor fra centralt hold fastsættes en kort frist for, hvornår den nyankomne borgers medbragte kvalifikationer skal være afklaret. Kommunerne kan med fordel støtte sig til de systemer og redskaber, der eksisterer på området.

Eksempelvis tilbyder Styrelsen for Universiteter og Internationalisering gratis at vurdere udenlandske uddannelser. Vejledning om denne mulighed bør indgå som en obligatorisk del af integrationsprogrammet. Det samme gælder vejledning om muligheden for at få foretaget en realkompetencevurdering.

2.3. NYANKOMNE FLYGTNINGE HURTIGT I JOB ELLER PRAKTIK

Task Forcen anbefaler, at kommunerne så vidt muligt tilbyder nyankomne flygtninge et ordinært job, et job med løntilskud eller en virksomhedspraktik i løbet af de første seks måneder. Målet kan understøttes af kommunale partnerskaber med private og offentlige virksomheder.

At arbejdsmarkedserfaring er en nøgle til succesfuld integration, bør udnyttes meget tidligt i kontakten med nyankomne flygtninge. Jo før de kan komme ind på et jobspor, jo bedre.

Kommunerne opfordres til hurtigt at tilbyde nyankomne flygtninge et ordinært job, et job med løntilskud eller en virksomhedspraktik. Det bør ske inden for de første seks måneder efter ankomsten til kommunen – medmindre særlige forhold hos den nyankomne taler imod det. Se også anbefaling 1.3.

For at sikre et tilstrækkeligt udbud af virksomhedsnære tilbud til nyankomne flygtninge (og eventuelt andre med anden etnisk baggrund) kan kommunerne sammen med private og offentlige virksomheder indgå partnerskaber, der medvirker til at skabe plads på virksomhederne også til disse målgrupper.

Målrettet indsats for nyankomne virker

Slagelse Kommune kombinerer med succes et mentalt og et fagligt fokus

Slagelse Kommune har oprettet en afdeling for Integration og Netværk under arbejdsmarkedschefen. Afdelingen arbejder målrettet og individuelt med nyankomne udlændinge under integrationsloven. Målet er ordinært arbejde og selvforsørgelse via uddannelse.

Kommunen har både fokus på faglig udvikling og på den kulturelle og mentale proces.

Det faglige aspekt handler om konkret faglig opgaveløsning på en arbejdsplads samt danskuddannelse. Indsatsen starter med danskuddannelse, dernæst sprogpraktik efterfulgt af et job med løntilskud. Der ydes mentorstøtte og gives eventuelt AMU-kurser e.l.

Det kulturelle og mentale aspekt har fokus på, at de nyankomne opnår viden om, hvordan man færdes på en arbejdsplads. Der skal være klarhed over forventninger til arbejdsindsats, mødetider, motivation, ansvarlighed, selvstændighed mv.

Kommunen aftaler med virksomhederne, at løntilskudsjobbet efterfølges af ordinært arbejde. Der følges meget tæt op på løntilskuddene, og der sættes tolke ind efter behov. Kernen i indsatsen er, at arbejdsgiverne får løst eventuelle udfordringer nemt og hurtigt.

Indsatsen medvirker til at få flere nyankomne i ordinære job. Slagelse modtager i alt ca. 40 flygtninge om året. I 2011 og 2012 kom i alt 45 nyankomne flygtninge i Slagelse Kommune i ordinært arbejde. For hver person, der flyttes fra passiv forsørgelse til ordinær beskæftigelse, kan kommunen hjemtage et resultattilskud på 46.880 kr. (2013 satser). Derudover er der betydelige samfundsøkonomiske gevinster i form af øgede skatteindtægter og mindre udgifter til forsørgelse, friplads, boligsikring mv.

2.4. STÆRKERE FOKUS PÅ ETNISK IVÆRKSÆTTERI

Task Forcen anbefaler, at kommunerne aktivt understøtter iværksætteri og erhvervsfremme blandt borgere med anden etnisk baggrund, og at regeringen fortsat medvirker til, at lokale indsatser på området finansieres.

Center for Etnisk Erhvervsfremme har vist, at iværksætteri er en potentiel beskæftigelsesmulighed for mange borgere med anden etnisk baggrund, og at der herigennem også kan skabes job for andre.¹³ Nogle vil formentlig kunne bruge internationale kontakter eller en særlig viden om udenlandske markeder som afsæt for egen virksomhed. Men erfaringerne viser også, at der er brug for rådgivning, hvis potentialet skal indfries.

Kommunerne kan gøre meget for at styrke og udnytte potentialet i det etniske entrepreneurship. Det kan fx være i form af:

- vejledning til nye og potentielle iværksættere i samarbejde med erhvervsskoler og uddannelsesinstitutioner
- kursusforløb om opstart og drift af egen virksomhed
- mulighed for at give borgere uden for arbejdsmarkedet mikrolån til at starte egen virksomhed.

Den centrale bevilling til at understøtte indsatsen for etnisk iværksætteri udløber ved udgangen af 2013. Regeringen opfordres til at medvirke til, at der sikres fortsat finansiering af lokale indsatser, der kan understøtte iværksættere med anden etnisk baggrund.

Mangfoldighed er en del af strategien

Arriva skaber plads til medarbejdere med særlige behov

Arriva Danmark har gennem mange år fokuseret på social ansvarlighed og arbejder i dag aktivt og systematisk med mangfoldighed som en del af sin forretningsstrategi. Arriva har valgt, at mangfoldighedspolitikken ikke kun skal gælde for eget personale, men i lige så høj grad for underleverandører.

Det er Arrivas erfaring, at et tæt samspil mellem jobcentrene og virksomhederne er nøglen til at få borgere med særlige behov i job. Arriva samarbejder derfor med lokale jobcentre om at skabe plads til denne målgruppe i virksomheden. Resultatet er, at mange af Arrivas afdelinger har medarbejdere ansat i løntilskudsstillinger, fleksjob og i virksomhedspraktik.

¹³ Center for Etnisk Erhvervsfremme: Etnisk Erhvervsfremme – Slutevaluering, april 2013.

"

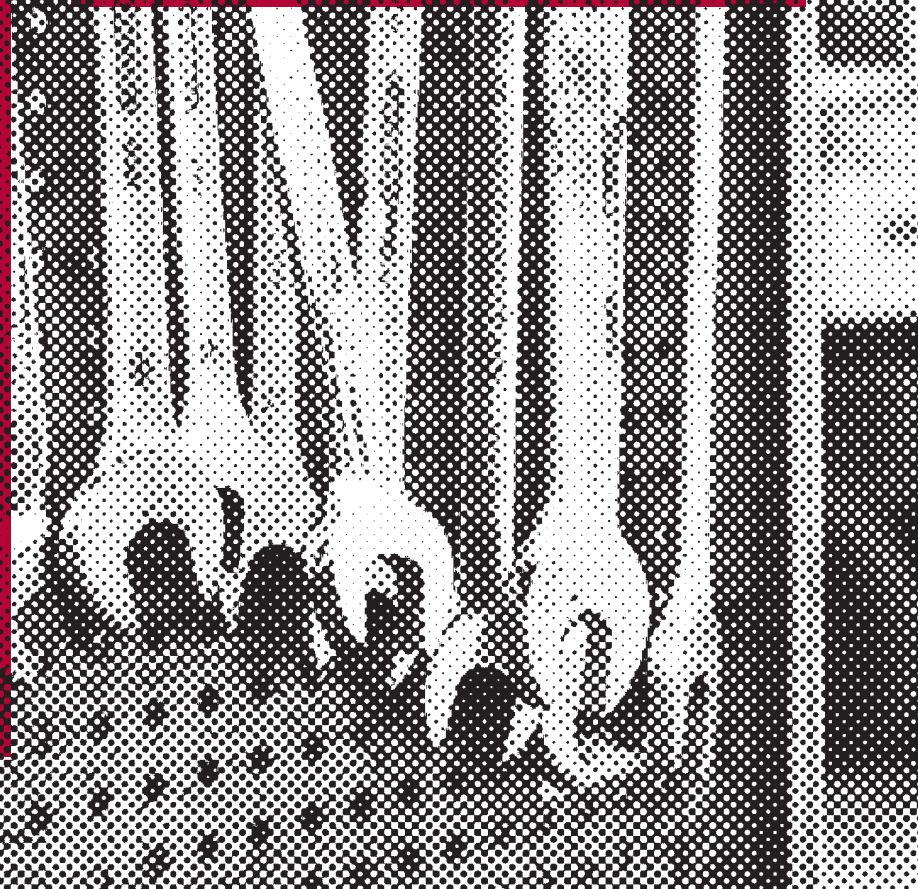
Integration er ikke et enten-eller, men et både-og. På den ene side skal vi arbejde med at motivere udlændinge til at komme ud på arbejdsmarkedet og tage del i det danske samfund. På den anden side skal vi opkvalificere udlændinge og samtidig åbne vores arbejdsmarked op – blandt andet ved at anerkende værdien af andre kulturer og af mangfoldigheden.

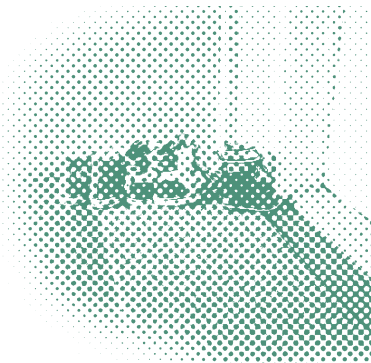
Anna Mee Allerslev, beskæftigelses- og integrationsborgmester, Københavns Kommune

"

Vi skal ikke være berøringsangste, men turde at gå tættere på den enkelte ledige og nysgerrigt undersøge, hvad der forhindrer ham eller hende i at komme ud på arbejdsmarkedet. Nogle gange er det faktisk ikke så meget, der skal til.

Kontorchef Anna Marie Nielsen, JobAktiv, Esbjerg Kommune

KAPITEL 3

Udsatte familier

Socialt udsatte familier med anden etnisk baggrund er ofte udfordret af ekstraordinært komplekse problemer – blandt andet på grund af sproglige og kulturelle forhold og eventuelle traumer. Indsatserne involverer derfor ofte mange instanser og aktører.

Ingen kender det præcise antal udsatte familier med anden etnisk baggrund. At det formentlig er ganske mange, indikeres af en rapport fra 2009, der anslår, at hvert fjerde barn og ung med anden etnisk baggrund end dansk er marginaliseret eller i risiko for at blive det.¹⁴

En række karakteristika kan være med til at definere, hvad det vil sige at være en socialt udsat familie. Blandt de forhold, der typisk spiller ind, kan nævnes:

- ringe eller ingen arbejdsmarkeds-tilknytning
- spinkelt forsørgelsesgrundlag
- helbredsmæssige problemer
- isolation
- kriminalitet
- misbrug
- begrænsede forældreressourcer
- mistrivsel.

Når familien har anden etnisk baggrund end dansk, kan en række forhold bidrage til den yderligere sociale udsathed:

- begrænsede danskundskaber
- manglende samfunds- og kulturforståelse, som påvirker børnenes udvikling og trivsel
- manglende evne til at udfylde forælderrollen i en dansk kontekst
- traumatisering, som ikke er diagnosticeret eller behandlet.

Helhed i indsatsen kræver samarbejde

De særligt komplekse problemstillinger i udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk betyder, at der ofte er ekstra mange instanser og aktører involveret, og at udgifterne er finansieret af forskellige offentlige kasser.

Derfor er indsatser for disse familier ofte både tids- og ressourcerævende. De professionelle aktører skal samarbejde ud fra en metodik, som sikrer et helhedsperspektiv på hele familiens situation. Det er nødvendigt for at levere en social indsats, der kan fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv.

Da udsatte familier er forskellige og derfor ikke har identiske behov, er en grundig screening og visitation afgørende for en effektiv indsats, som tager udgangspunkt i den enkelte families særlige situation og behov.

TASK FORCEN ANBEFALER

- 1** At kommunerne sætter fokus på og understøtter forældrenes rolle og ansvar.
- 2** At kommunerne gør indsatsen for særligt udsatte familier mere samordnet og helhedsorienteret.
- 3** At kommunerne sætter stærkere og tidligere ind med forebyggelse af kriminalitet hos især unge mænd med anden etnisk baggrund end dansk.

Læs mere på side 22

¹⁴ Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration: Rapport om marginaliserede nydanske børn og unge – regeringens arbejdsgruppe for bedre integration, marts 2009.

Udfordringer

Fakta om integrationen

Socialt udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk er blandt andet særligt udfordret af følgende forhold:

- **Psykisk sygdom:** Cirka 30 pct. af de flygtninge, der kommer til Danmark, skønnes at lide af posttraumatisk stress, PTSD.¹⁵
- **Kriminalitet:** 15 pct. af de 15-29-årige mandlige indvandrere og efterkommere af ikke-vestlig oprindelse er dømt for kriminalitet, mod 8 pct. af mænd i samme aldersgruppe med dansk oprindelse.¹⁶ Også når der renses for socioøkonomiske faktorer, er der tale om en markant overrepræsentation.
- **Mange får ingen uddannelse:** Især de unge mænd forlader generelt folkeskolen med meget ringe forudsætninger for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse og har sværere ved at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Task Forcen har desuden observeret:

- **Kulturelle udfordringer:** Familiernes problemer med blandt andet at varetage forældreansvaret kan skyldes forældrenes personlige baggrund og socioøkonomiske forhold. Men de kan også udspringe af kulturelle udfordringer i forhold til at være ny i Danmark, fx sproglige barrierer, at forældrene ikke kender/har tilknytning til det danske samfund og arbejdsmarked, samt at de mangler socialt netværk og viden om, hvordan de forventes at involvere sig i deres børns dagtilbud og skole.
- **Ringetillid til myndigheder:** Nye borgere, der har været forfulgt af myndighederne i deres hjemlande, kan være skeptiske eller ligefrem bange for kontakten til de danske myndigheder. Det kan derfor være vanskeligt og tidskrævende at opbygge et tillidsfuldt samarbejde.
- **Symptombehandling frem for forebyggelse:** Når de involverede aktører ikke har en helhedsorienteret tilgang til og indsigt i familiernes samlede sociale problemer, kan det resultere i en indsats, der behandler symptomer snarere end at identificere, forebygge og løse de underliggende problemer.

¹⁵ Dansk Flygtningehjælp, Center for Udsatte Flygtninge, 2013.

¹⁶ Integrationsbarometeret; www.integrationsbarometer.dk.

3.1. TYDELIGE KRAV OG STØTTE TIL FORÆLDREROLLEN

Task Forcen anbefaler, at kommunerne styrker forældre med anden etnisk baggrund i deres forældrerolle – herunder gør det tydeligt, hvilket ansvar de har som forældre.

Det er vigtigt, at forældre gennem opdragelsen støtter deres børns integration. Det er svært, hvis forældrene mangler sprog- og kulturforståelse og ikke kender det danske samfunds indretning i forhold til fx børns opvækst og forældrenes rolle heri.

Derfor opfordres kommunerne til aktivt at styrke dialogen med forældre til mindre børn i udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk. De skal have værktøjer til at hjælpe deres børn godt på vej, fx via forældrekurser. Kommunen skal turde gå i dialog om, hvad opdragelse og forældreansvar betyder i en dansk hverdag.

Det er vigtigt, at de kommunale sagsbehandlere har de nødvendige kompetencer til at indgå i en konstruktiv dialog om børneopdragelse og til at støtte forældrene i deres rolle som opdragere og rollemodeller for deres børn. Kommunerne bør derfor tilbyde relevant efteruddannelse til lærere, pædagoger og andre medarbejdere, der i deres daglige arbejde møder forældrene.

Denne indsats skal kombineres med en tidlig og vedholdende sprogindsats. Dagtilbud og skoler bør i sprogindsatsen arbejde aktivt med forældredialogen, så forældrene forstår, hvor meget deres medvirken betyder for barnets sproglige udvikling og trivsel. Denne indsats er en del kommuner allerede langt fremme med.

Når nye familier kommer til, bør kommunen støtte familien professionelt, fx ved at tilknytte en familiekonsulent i den første tid. Kommunen kan også bruge mentorer eller venskabsfamilier. Indsatsen skal støtte familiens voksne i at påtage sig de særlige opgaver, som det danske samfund forventer, at forældre løser.

Det er også en borgerpligt at gå i dialog med både børn, unge og forældre, når vi møder uhensigtsmæssig adfærd i det offentlige rum. Det gælder fx, hvis man møder børn alene på gaden sent om aftenen, og hvis man er bekymret for et barns eller et ungt menneskes trivsel. I den slags tilfælde har enhver pligt til at reagere ved fx at underrette kommunen – uanset hvilken etnisk baggrund barnet og forældrene har.

Kommunerne skal også aktivt bruge servicelovens adgang til at anvende forældreoplysning, når forældre, der har ressourcerne, men ikke viljen, svigter deres ansvar som forældre.

3.2. EN SAMLET, TVERGÅENDE INDSATS I SÆRLIGT KOMPLEKSE SAGER

Task Forcen anbefaler kommunerne at sikre samarbejde på tværs af forvaltninger om én samlet plan i særligt komplekse familiesager.

Der er i særligt komplekse familiesager brug for, at kommunens forvaltninger samarbejder, og at der udarbejdes én samlet, helhedsorienteret plan for hele familien. En plan, hvor tilbud og forløb på tværs af forvaltningerne og regelkomplekser spiller tæt sammen.

I modsat fald risikerer indsatserne at modarbejde hinanden. Det kan fx skade den socialfaglige indsats over for en udsat børnefamilie, hvis kommunen inddrager kon-tanthjælpen som en sanktion efter beskæfti-gelseslovgivningen.

Den helhedsorienterede plan bør indeholde en række overordnede mål samt delplaner for de enkelte familiemedlemmer. Delplanerne udføres typisk i specialiserede enheder, så det er helt afgørende, at de deles med øvrige involverede aktører, og at alle parter kender den samlede familieplan.

Det koordinerende ansvar for den samlede familieplan bør så vidt muligt være placeret hos én central sagsbehandler. Men koordi-

nationen kan i øvrigt sikres på flere måder – fx gennem tovholderfunktioner eller via tværfaglige møder.

Bedre koordination og samarbejde internt i kommunen vil også gøre det lettere at opdage sociale problemer og mistrivsel i tide og dermed sætte hurtigt ind med forebyggende indsatser.

Også når der er sundhedsmæssige problemer involveret, vil et styrket myndighedssamarbejde kunne hjælpe en socialt udsat familie. Det kan fx give en hurtigere udredning og et mere præcist sygdomsbillede – og dermed også en mere relevant og helhedsorienteret behandling og rehabilitering. Det er vigtige forudsætninger for, at sundhedsmæssige, psykiske og sociale problemer ikke kommer til at forstærke hinanden – og dermed risikerer at fastholde den enkelte i social udsathed og på langvarig passiv forsørgelse.

Familiekonsulenter gør en forskel

Flere kommuner har gode erfaringer med at benytte familiekonsulenter som del af en tidlig og forebyggende indsats for flygtningefamilier med børn under 18 år med behov for ekstra støtte.

Familiekonsulenten er en praktisk, pædagogisk støtte for familien og kan blandt andet være støtte- og kontaktperson for børnene i deres skolegang og ved fritidsaktiviteter. Konsulenten observerer også familiens og børnenes trivsel og rådgiver og støtter familien. Det kan fx handle om forventningerne til forældrenes rolle i børnenes skole eller dagtilbud og kravet om en opdragelse uden fysisk afstraffelse.

Familiekonsulenternes tætte kontakt til udsatte familier betyder, at kommunen tidligt bliver opmærksom på problemer og i dialog med familien kan forebygge, at problemerne udvikler sig til alvorlige sager, der kræver egentlige indgreb.

Familiekonsulenter bør kun bruges, hvor det konkret er vurderet, at familien har brug for det, og kun så længe behovet er der.

Fra oktober 2013 får kommunerne fuld refusion for brug af familiekonsulent de første tre år efter, at en ny borger har fået opholdstilladelse.

3.3. MÅLRETTEDE FOREBYGGELSE AF KRIMINALITET

Task Forcen anbefaler, at kommunerne styrker den målrettede indsats for at forebygge kriminalitet blandt især unge mænd med anden etnisk baggrund end dansk. Kommuner kan også hjælpe flere væk fra de kriminelle miljøer via særlige exitforløb.

Unge mænd med anden etnisk baggrund er overrepræsenteret i kriminalitetsstatistikkerne – også når man korrigerer for social baggrund. Der er derfor brug for en løbende kommunal indsats ad to spor: et præventivt spor og et spor rettet mod dem, der allerede har en kriminel løbebane.

Hver enkelt kommune bør sikre, at bekymrende adfærd hos unge bliver opdaget i tide.

Bredspektret forebyggelse

Ishøj Kommune arbejder for at hjælpe rockere og bandemedlemmer ud af det kriminelle miljø – og holde de unge væk fra indgangsdøren.

For Ishøj Kommune er et bekymrende højt skolefravær en markør for, at der er brug for skærpet opmærksomhed om den unge. Det gør det muligt for kommunen at sætte tidligt ind og få den unge på rette spor igen. For fraværet er ikke blot et anliggende for skolen, men kan være et tegn på, at den unges udvikling og trivsel er truet.

Det kan fx være fravær og mistroivsel i skolen. Kommunen skal kende kriminalitetsmønstrene – fx om der er særlige grupperinger eller typer af kriminalitet i lokalområdet – og ud fra det tilrettelægge og løbende tilpasse det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Kommunen kan med fordel udarbejde handlingsplaner for det forebyggende arbejde, rettet mod særligt relevante målgrupper. Det kan fx ske i et tæt og forpligtende samarbejde med lokale kulturforeninger, etniske foreninger, boligorganisationer og politi. En handleplan for en gruppe kan understøttes af individuelle planer for de børn og unge, der måtte være anledning til særlig bekymring.

Et vigtigt element i at forebygge kriminalitet er også at styrke forældreansvaret. Se anbefaling 3.1. De såkaldte bekymringssamtaler bør anvendes systematisk i den præventive

I den anden ende af spektret tilbyder kommunen blandt andet et exitforløb for personer i rocker- og bandemiljøer. Forløbene er oprettet ud fra Justitsministeriets rammemodell. De er individuelt tilpasset, og efter en tværfaglig afdækning af den enkeltes situation og støttebehov indgår kommunen en samarbejdsaftale med borgeren. En exitkoordinator følger op på indgåede aftaler og har løbende kontakt med borgeren og de involverede myndigheder.

indsats over for kriminalitetstruede unge. Her er såvel SSP-samarbejdet som kontakten med politiet i eksempelvis kommunernes lokalråd vigtigt. På samme måde kan afdelingsbestyrelsen i boligselskabet, viceværter eller medarbejdere i den boligsociale indsats spille en vigtig rolle i den tidlige kontakt med forældrene, når der opstår bekymringer omkring deres børn.

Andre relevante værktøjer er fokus på uddannelse og job, herunder lommepegejob i boligorganisationer, fritidsaktiviteter i idrætsforeninger samt brug af mentorer og positive rollemodeller.

Når det gælder de allerede kriminelle, kan kommunerne med fordel øge det tværkommunale samarbejde. Det kan fx være om at etablere og drive exitforløb for kriminelle eller foranstaltninger i relation til ”den gode løsladelse”. Det er især svært og dyrt for en kommune med en lille kriminel målgruppe at opbygge den nødvendige ekspertise til at tilbyde en sådan indsats.

I alle tilfælde er det vigtigt at handle hurtigt, når forældre eller skole henvender sig om bekymrende adfærd hos et barn, når en kriminel borger får en dom, og ikke mindst når en kriminel henvender sig og beder om hjælp til at komme ud af kriminalitet.

”

Det er væsentligt for os at arbejde inddragende og helhedsorienteret. Med et tidligt og godt samarbejde mellem forældrene og de relevante fagpersoner kan vi bedst muligt sikre barnet eller den unge et godt liv.

Borgmester Kirsten Jensen, Hillerød Kommune

KAPITEL 4

Boligsociale indsatser

Boligsocialt arbejde kan modvirke utryghed og øge aktivt medborgerskab i udsatte boligområder. Det er vigtigt for integrationen og skal supplere de kommunale indsatser. Der foregår allerede en høj grad af koordinering, men samspillet og samarbejdet kan blive endnu bedre.

Kommunerne har en betydelig opgave i forhold til at bryde den negative sociale arv – ikke mindst i udsatte boligområder, hvor sociale problemer risikerer at blive reproduceret og forstærket.

I oktober 2012 var 33 boligområder på Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters liste over særligt udsatte boligområder.¹⁷ Borgere med anden etnisk baggrund er overrepræsenteret i de udsatte boligområder, og mange af dem er socialt udsatte eller risikerer at blive det.

Samtidig spiller boligområderne og den boligsociale indsats, der foregår der, en vigtig rolle i det samlede integrationsarbejde. Det handler både om socialt dårligt stilledes adgang til at få en ordentlig bolig og om muligheden for at indgå i forskellige former for beboeraktiviteter. De boligsociale indsatser kan således generelt være med til at styrke deltagelse og medborgerskab – også blandt borgere med anden etnisk baggrund.

Den boligsociale indsats er lokalt organiseret og forankret, favner en mangfoldighed af aktiviteter og involverer en lang række forskellige aktører. Når den fungerer godt, er den et godt eksempel på potentialerne i at samarbejde på tværs af sektorer. Når de mange aktørers indsatser ikke understøtter hinanden, kan det omvendt blive dyrt, ineffektivt eller ligefrem kontraproduktivt.

Derfor er der behov for et stærkt, ambitiøst og velfungerende samspil mellem alle de aktører, der har med de udsatte boligområder at gøre. Det fælles mål skal være at skabe synergi og sammenhæng mellem på den ene side de boligsociale indsatser og projekter og

på den anden side de kommunale kerneopgaver på området.

Den form for koordinering foregår allerede mange steder, men kan generelt blive bedre. Der er også behov for, at indsatsen i boligområderne i højere grad tænkes som forebyggelse og ikke først sættes i værk, når problemerne er en kendsgerning.

TASK FORCEN ANBEFALER

- 1** At kommunerne udnytter den boligsociale indsats som et vigtigt bidrag til deres eget arbejde.
- 2** At kommunerne og boligorganisationerne styrker samarbejdet.
- 3** At kommunerne systematisk samler og udnytter data om boligområder i nye indsatser.
- 4** At de almene boligområder ikke omtales med negative generaliseringer.

Læs mere på side 30.

¹⁷ Den 10. juni 2013 indgik regeringen en aftale med Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om nye kriterier for særligt udsatte boligområder. En testopgørelse efter de nye kriterier giver en liste med 34 særligt udsatte boligområder.

Udfordringer

Fakta om integrationen

Udfordringerne i forhold til borgere med anden etnisk baggrund end dansk i de udsatte boligområder er blandt andet:

- **Overvægt af indvandrere og efterkommere:** I de særligt udsatte boligområder var 59 pct. af beboerne i 2012 indvandrere eller efterkommere fra ikke-vestlige lande.
- **Få børn af dansk oprindelse:** 15 pct. af indvandrerne og efterkommerne fra ikke-vestlige lande under 18 år boede i et særligt udsat boligområde i 2012. Kun 0,5 pct. af børn og unge med dansk oprindelse boede i de samme særligt udsatte boligområder.
- **Mange beboere uden for arbejdsmarkedet:** I 2011 var 46 pct. af beboerne i de særligt udsatte boligområder i alderen 18-64 år uden tilknytning til arbejdsmarkedet.
- **Få kvinder i beskæftigelse:** Blandt 16-64-årige indvandrerkvinder fra ikke-vestlige lande, der ikke var i gang med en uddannelse, og som boede i et af en række større almene boligområder, var kun 29 pct. i beskæftigelse pr. 1. januar 2011.¹⁸

Task Forcen har desuden observeret:

- **Et vigtigt samspil med de kommunale kerneaktiviteter:** Velfungerende og målrettede kommunale kerneaktiviteter er en væsentlig forudsætning for en effektiv boligsocial indsats. Flere aktører peger imidlertid på, at de helhedsplaner, der udvikles for de enkelte boligområder, er for svagt koblet til den kommunale kernerdrift.
- **Boligsociale medarbejdere kan noget særligt:** De boligsociale medarbejdere har særlige muligheder for at opbygge relationer til udsatte borgere, fordi de ikke er myndighedspersoner.
- **At inddragelse skaber ejerskab:** En bottom-up-tilgang med aktiv brug af beboerdemokratiet og inddragelse af beboerne er med til at skabe et bredt ejerskab til de boligsociale projekter.
- **De mest udsatte er sværest at nå:** De beboere, der befinder sig i de mest udsatte livssituationer, er ofte dem, der har sværest ved at udnytte de offentlige tilbud.

Landsbyggefonden

De boligsociale indsatser finansieres overvejende af Landsbyggefonden, der er en selvejende institution med det formål at yde økonomisk og sagkyndig bistand til de almene boligorganisationer.

Landsbyggefondens midler stammer fra indbetalinger fra almene boligafdelinger og indbetalinger fra lejere i afdelinger, hvis lån er afviklet. Fonden uddeler i perioden 2011-14 årligt op til 220 mio. kr. til boligsociale indsatser i udsatte boligområder.

¹⁸ Alle tal er på anmodning af Task Forcen trukket af Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik.

Succes med fritidsjobkonsulenter

I København har unge fra udsatte boligområder fået hjælp til at finde et fritidsjob og dermed få de første erfaringer med arbejdslivet.

Jobcenter København har i samarbejde med boligselskaber, virksomheder mv. formidlet over 3.000 fritidsjob siden 2008. Fra 2012 er der etableret en bydækkende fritidsjobformidling i regi af Jobcenter København.

Boligselskabet AKB, København har fx sammen med Jobcenter København haft stor succes med at ansætte fritidsjobkonsulenter, der hjælper unge fra udsatte boligområder med at finde et fritidsjob.

Disse unge har ofte svært ved selv at finde ud af, hvordan de søger fritidsjob. En del har forældre med lille eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet.

Fritidsjobkonsulenterne formidler kontakt til lokale virksomheder og støtter de unge i selv at være aktive for at finde og fastholde et fritidsjob. Fritidsjobkonsulenterne har også stor succes med at etablere tillidsfulde relationer til de unge.

Langt over halvdelen af de unge, konsulenterne har været i kontakt med, har fået fritidsjob. I perioden fra september 2009 til juli 2012 har 275 ud af 381 fået job. Derudover har 22 unge været i praktik.

Flere undersøgelser har dokumenteret den positive betydning, fritidsjob har for uddannelse og senere beskæftigelse blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund.

Anbefalinger

4.1. GODT SAMSPIL MED DE BOLIGSOCIALE PROJEKTER

Task Forcen anbefaler kommunerne at tænke de lokale boligsociale projekter bedre sammen med deres egen indsats i boligområderne – med respekt for parternes forskellige opgaver og roller.

Kommunerne kan bruge den boligsociale indsats som et enzym, der tilfører dynamik og nytænkning i den kommunale kernerdrift. Lokalt forankrede boligsociale projekter kan medvirke til at udvikle den kommunale drift og dermed bidrage til bedre velfærd for alle borgere.

Erfaringen viser, at det ofte udløser ny energi og mange synergimuligheder, når boligorganisationer, frivillige foreninger,

virksomheder, kommunen, politiet og andre myndigheder samarbejder tæt om fælles indsatser, der kan fungere som et supplement til den almindelige kommunale opgaveløsning. De forskellige parter kan noget sammen, som ingen af dem kan alene.

I en række kommuner er der fx gode erfaringer med at bruge ”sociale viceværter”. De er ikke myndigheds personer og kan derfor lettere skabe relationer til meget sårbare borgere. Erfaringerne viser, at sociale viceværter bygger bro til det kommunale system, især når det boligsociale arbejde indgår i helhedsplaner, hvor kommuner og almene boligorganisationer i fællesskab fastlægger mål og indsatser.

Det er vigtigt, at de boligsociale aktiviteter fra starten forankres i en driftsorganisation, der kan sikre, at de indhøstede erfaringer bliver udviklet og videreført. Forankringen kan fx ske i boligorganisationen, politiet eller i en kommunal institution som skole, klub eller sundhedsplejersker.

4.2. TÆTTERE SAMARBEJDE MELLEM KOMMUNE OG BOLIGORGANISATIONER

Task Forcen anbefaler kommunerne at bruge helhedsplaner aktivt i en overordnet strategi for integrationsindsatsen, og at kommunerne og boligorganisationernes formaliserede samarbejde gøres effektivt og ambitiøst.

Helhedsplanerne for hvert boligområde er omdrejningspunktet for at koordinere de boligsociale indsatser. Derfor er det vigtigt, at helhedsplanerne har klare målsætninger for samarbejdet og rummer tiltag, der rammer de væsentligste fælles udfordringer. Det kan fx være udsatte familier, beskæftigelse eller forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet.

Kommunerne bør i deres overordnede strategi for integrationsindsatsen inddrage hel-

hedsplanerne, der også skal forholde sig til, hvordan der skabes sammenhæng mellem kommunens kernerdrift og de boligsociale indsatser.

Der bør derfor også etableres effektive og ambitiøse samarbejdsfora mellem ledelsen fra de forskellige kommunale forvaltninger og boligorganisationerne. Her kan partnerskabsaftaler være en praktisk model. Den årlige styringsdialog mellem de almene boligorganisationer og kommunerne kan også bruges aktivt til at koordinere og skabe sammenhæng i indsatsen.

Uanset hvilken styringsform og organisatorisk ramme kommunen vælger, skal den kunne rumme beboerdemokrati og beboerinddragelse, som er en væsentlig del af det boligsociale arbejdsfelt.

4.3. ET GODT DATAGRUNDLAG FOR INDSATSEN I BOLIGOMRÅDERNE

Task Forcen anbefaler kommunerne systematisk at samle data om udfordringerne i udsatte boligområder – dels for at kunne prioritere indsatsen, dels for at dokumentere dens effekter. Den indsamlede viden bør endvidere bruges som grundlag for forebyggende indsatser.

Kommunerne og boligorganisationerne har et godt grundlag for at sætte tidligt ind med relevante og målrettede indsatser, hvis udfordringerne i de udsatte boligområder bliver kortlagt og løbende monitoreret.

Der bør derfor systematisk indsamles relevante data om fx beboersammensætning, beskæftigelsesgrad, andel beboere på over-

Dokumentation og monitorering

Flere danske kommuner overvåger udviklingen i de udsatte boligområder tæt og løbende.

Aarhus Kommune har i samarbejde med boligselskaberne i 5. kreds i Aarhus udviklet den boligsociale database BoSocData, der gør det muligt at følge udviklingen i de forskellige boligområder. Dermed kan kommunen sætte tidligt ind med en boligsocial indsats i de områder, der behøver det. Bo-

SocData har også øget opmærksomheden på effekten af indsatserne.

Læs mere på Aarhus Kommunes hjemmeside.

Københavns Kommune har siden 2009 gennemført en årlig tryghedsmåling, der monitorerer trygheden i byen generelt og lokalt. Tryghedsindekset er et instrument til at vurdere og prioritere strategi og indsats for en mere sikker by, herunder den krimi-

nalpræventive og den boligsociale indsats. Tryghedsindekset tager udgangspunkt i kommunens tolv lokaludvalgsbydele, der er underinddelt i 35 lokalområder. Hvert område får en tryghedsindeksscore, der anvendes til at prioritere den indsats, der foretages i området.

Læs mere på Københavns Kommunes hjemmeside.

førselsindkomster, kriminalitet, uddannelsesniveau, indkomstniveau osv.

Kortlægningen vil være et vigtigt udgangspunkt for at formulere en boligsocial indsats og fastlægge helhedsplaner, der spiller sammen med den kommunale kernerdrift. Det er også vigtigt, at disse statistiske oplysninger bliver delt med aktørerne uden for den offentlige forvaltning.

En systematisk indsamling af data giver mulighed for at dokumentere, hvordan indsatser virker, sikre, at der er fremdrift, samt at basere nye indsatser på de indhøstede erfaringer.

Den årlige styringsdialog mellem kommunen og de almene boligorganisationer og den tilknyttede dokumentationspakke kan anvendes aktivt i denne relation.

4.4. UNDGÅ NEGATIVE GENERALISERINGER OM BOLIGOMRÅDER

Task Forcen anbefaler regering og kommuner at tale åbent om udfordringerne i konkrete boligområder, men undgå negative generaliseringer og betegnelser som "ghettoer", der sætter mange almene boligområder i et uberettiget dårligt lys og kan stå i vejen for deres positive udvikling.

Det er ikke ligegyldigt, hvordan almene boligområder omtales i offentligheden. En systematisk negativ tendens kan mærke et boligområde, skræmme nye ressourcestærke beboere væk og dermed sende områderne ind i en nedadgående spiral.

Kommunerne og regeringen bør derfor undlade selv at bidrage til negative generaliseringer af boligområderne og deres udfordringer. Dels ved at undlade betegnelser som "ghettoer", dels ved også at anerkende boligområdernes betydning og kvaliteter samt fremhæve den positive indsats, der gøres i mange af dem. Begreber og vendinger som "ghettoindsats" eller "indsats mod særligt udsatte boligområder" kan fx lige så godt kaldes "indsats for trygge boligområder" e.l.

Formålet med en mere konstruktiv sprogbrug er ikke at se bort fra de faktiske udfordringer i en række boligområder. Tværtimod. Men netop ved at tale konkret og præcist om problemerne kan man iværksætte de kommunale og boligsociale indsatser, der kan være med til at give de pågældende områder det nødvendige løft.

Tættere samarbejde og fælles sekretariat

Boligorganisationer og Fredericia Kommune samarbejder tæt om udsatte boligområder.

I forbindelse med renovering og ombygning af to udsatte boligområder har Fredericia Kommune og boligorganisationerne forpligtet sig til at gøre en fælles indsats for at løfte de to boligområder og få flere beboere i job eller uddannelse.

Et fælles sekretariat udgør den organisatoriske ramme om samarbejdet, og parterne har

fra starten aftalt en overordnet ansvarsfordeling for fremdriften i arbejdet. Der er skabt ejerskab til forandringsprocesserne ved at inddrage beboerne og bruge beboerdemokratiet aktivt.

Samarbejdet har ført til en intensiv koordinering af viden og ressourcer parterne imellem. Eksempelvis er Fredericia Kommune og boligorganisationerne gået sammen om at ansætte en socialrådgiver/jobkonsulent, der fungerer som bindeled mellem de ledige i områderne, lokale virksomheder og jobcentret.

”

Staten burde stille krav om, at helhedsplanerne blev koblet meget tættere til kommunernes kernerdrift.

Områdechef Morten Boje, Københavns Kommune

KAPITEL 5

Medborgerskab

Vellykket integration handler ikke kun om at kunne klare sig selv, men også om at tage del i samfundets fællesskaber, foreningsliv og demokratiske processer. Medborgerskabet trives generelt godt i Danmark, men nogle grupper står fortsat helt eller delvist udenfor.

Alle borgere skal opleve, at de er fulgyldige medlemmer af og har indflydelse på det samfund, de lever i. Medborgerskab handler om at føle sig respekteret og anerkendt som ligeværdig borger, der i stort og småt tager del i samfundets fælles anliggender.

Medborgerskabet er vigtigt for den enkelte, men det er også en del af fundamentet for et velfungerende samfund, hvor man har tillid til hinanden og til samfundets fælles institutioner.

Mange veje til at styrke medborgerskabet

Mange kommuner arbejder i dag aktivt med at styrke medborgerskabet – på mange forskellige måder. Midlerne kan spænde fra skole-hjem-samarbejde over fremme af foreningslivet til kampagner for at tage del i det (lokal)politiske liv.

Foreninger, organisationer, frivillige mv. spiller en vigtig rolle i at fremme medborgerskab og integration i det hele taget. Der ligger store ressourcer i civilsamfundet, som kan og bør bringes ordentligt i spil i indsatsen for et medborgerskab, der omfatter alle borgere.

Medborgerskab er ikke noget, andre gør for én, men noget, vi som borgere skaber i omgangen med hinanden. Derfor har alle borgere et ansvar. Det gælder på den ene side ansvaret hos borgere med dansk baggrund for uden fordomme og diskrimination at inkludere etniske minoritetsborgere i deres fællesskaber. Og på den anden side ansvaret hos borgere med anden etnisk baggrund end dansk for selv at gøre en aktiv indsats for at opsøge og tage del i de sammenhænge, hvor samfundslivet udfolder sig.

Heldigvis er det generelle billede, at medborgerskabet har det godt i Danmark – også når det gælder de etniske minoriteter. Det store flertal har stor tillid til andre borgere og til samfundets institutioner, og normerne om politisk deltagelse deles af de fleste uanset etnisk baggrund. Der er dog grupper med anden etnisk baggrund, der er markant mindre aktive i samfundslivet.¹⁹

TASK FORCEN ANBEFALER

- 1** At kommunen udnytter det lokale foreningsliv bedre i modtagelsen af nyankomne.
- 2** At kommunen formulerer en politik med forventninger til og mål for medborgerskab.
- 3** At styrke indsatsen for at øge samfundsforståelse samt forenings- og valgdeltagelse.
- 4** At der gøres en særlig, opsøgende indsats for isolerede indvandrerkvinder.

Læs mere på side 36

¹⁹ Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration: Medborgerskab i Danmark – regeringens arbejdsgruppe for bedre integration, august 2011.

Udfordringer

Fakta om integrationen

Trods det generelt positive billede af medborgerskabet i Danmark er der stadig en række væsentlige udfordringer i forhold til etniske minoritetsborgeres medborgerskab:

- **Markant færre stemmer ved lokalvalg:** Færre etniske minoritetsborgere deltager i det politiske liv lokalt, fx stemmer markant færre til kommunalvalg. Ved kommunalvalget i 2009 var stemmeprocenten 37 for indvandrere og 36 for efterkommere, mens den for den øvrige befolkning var 68 pct.²⁰
- **Færre er med i foreninger:** Deltagelsen i foreningslivet, herunder sportsforeninger mv., er lavere blandt etniske minoritetsborgere end blandt etniske danskere. Det gælder både den almindelige deltagelse og udførelsen af frivilligt foreningsarbejde. En del af forskellen kan dog forklares af sociale forhold og dårligere danskkundskaber. De, der er medlem af en ”etnisk forening”, er også generelt mest aktive i andre foreninger.
- **Mange føler sig diskrimineret:** 46 pct. af de etniske minoritetsborgere har inden for en periode på 12 måneder oplevet at blive diskrimineret.
- **Ældre kvinder de mindst aktive:** Der er især mange ældre indvandrerkvinder i gruppen af ”passive medborgere”. Det vil sige borgere, der hverken er medlem af en forening, deltager i demokratiske processer eller benytter sig af kultur- eller fritidstilbud.

Task Forcen har desuden observeret:

- **Etniske foreningers vigtige rolle:** Foreningslivet og især de etniske minoriteters foreninger kan spille en væsentlig rolle som brobygger til det øvrige samfund. Det bør kommunerne være opmærksomme på, når de tilrettelægger integrationsindsatsen.
- **Inddragelse fremmer medborgerskab:** Medborgerskab handler også om, at borgere med anden etnisk baggrund bliver involveret i at udvikle de aktiviteter, der vedrører dem – det være sig boligsociale helhedsplaner, fritidstilbud eller andet.
- **Særlige udfordringer med isolerede kvinder:** Det er især vanskeligt at få inddraget en del af de kvinder, der kommer hertil som familiesammenførte, i samfundslivet.

---

²⁰ Yosef Bhatti og Kasper Møller Hansen: ”Valgdeltagelsen ved kommunalvalget 17. november 2009 – beskrivende analyser af valgdeltagelse baseret på registerdata”, 2010.

Anbefalinger

5.1. FRIVILLIGE FORENINGER SOM DEL AF EN GOD MODTAGELSE

Task Forcen anbefaler, at kommunerne tænker forskellige typer af frivillige foreninger systematisk ind i modtagelse af nyankomne borgere – fx ved at indgå samarbejdsaftaler med foreningerne.

Såvel nydanske foreninger som humanitære, kirkelige og kulturelle organisationer samt idrætsforeninger kan bidrage afgørende til den sociale integration af nyankomne flygtninge og indvandrere.

Kommunen kan blandt andet samarbejde med de frivillige foreninger om aktiviteter, der kan hjælpe de nyankomne godt til rette i det danske samfund. Det drejer sig fx om:

- værtsprogrammer for nyankomne flygtninge
- støtte til praktiske gøremål som kørsel og indkøb
- tilbud i den lokale idrætsforening
- drift af lektiecafeer
- understøttelse af sprogundervisning
- introduktion til lokalsamfundet og dets institutioner.

At deltage i idrætsforeninger og andre foreninger vil også efter den første modtagelsesperiode kunne være en vigtig vej til bedre integration og aktivt medborgerskab. Der er således i en række kommuner eksempler på, at deltagelse i foreningslivet for visse grupper har været en vigtig vej ud af social isolation og ind i et liv som aktiv og deltagende samfundsborger.

5.2. MEDBORGERSKAB PÅ DEN KOMMUNALE DAGSORDEN

Task Forcen anbefaler, at alle kommuner sætter medborgerskab på dagsordenen og tager politisk stilling til mål og midler i indsatsen for at inkludere alle borgere i samfundslivet.

Nogle kommuner har valgt helt at erstatte deres integrationspolitik med en bredere politik for medborgerskab. Det vigtige er ikke, hvad politikken kaldes, men at der i den enkelte kommune bliver sat fokus på og konkrete mål for en sammenhængende indsats for at fremme medborgerskabet blandt borgerne med anden etnisk baggrund end dansk. Dette kan ses i sammenhæng med forslaget til en ny styringsmodel for integrationsindsatsen på side 9.

At fremme medborgerskab skal ses som en bred indsats, der kan indebære, at strategier for fx de boligsociale indsatser, sundhedsfremme, kultur- og fritidslivet samt lokaldemokratiet i højere grad ses som mulige bidrag til samme mål: et stærkere medborgerskab for alle i kommunen.

Det er oplagt, at lokale integrationsråd og etniske foreninger kan spille en vigtig rolle, både når en medborgerskabspolitik skal udvikles, og når den skal gennemføres i praksis og holdes levende.

5.3. STYRKELSE AF DEMOKRATISK KOMPETENCE OG DELTAGELSE

Task Forcen anbefaler, at kommunerne styrker indsatsen for at øge samfundsforståelse og -deltagelse hos borgere med anden etnisk baggrund end dansk – herunder denne gruppes deltagelse i valg og i foreningslivet.

Man kan kun udøve sit medborgerskab, hvis man har en grundlæggende viden om, hvordan samfundet og demokratiet fungerer i praksis. Man skal både kende samfundets – ofte uskrevede – forventninger til borgerne og spillereglerne for, hvordan man kan søge indflydelse.

Mange mennesker opfatter det som en selvfølge at kunne indgå i demokratiske processer i fx det boligsociale arbejde, i en forening eller på et forældremøde. Det stiller imidlertid ganske store krav til den enkeltes kompetencer og ressourcer, når man ikke er vant til det.

Udfordringen vil ofte være særligt aktuel for nyankomne udlændinge fra ikke-vestlige lande, men kan også findes blandt etniske minoritetsborgere, der lever forholdsvis isoleret fra resten af det danske samfund.

Der er derfor brug for at styrke demokrati- og samfundsforståelsen i de tilbud, kommunen giver til nyankomne borgere (se også anbefaling 1.3). Kommunen og andre lokale aktører kan også fremme etniske minoritetsborgeres samfundsforståelse og -deltagelse på andre måder. Eksempelvis ved at forsøge at inddrage dem i skolebestyrelser o.l. og i

forbindelse med udviklingen af helhedsplaner for de almennyttige boligområder.

Et særligt fokusområde bør være den lavere valgdeltagelse blandt etniske minoritetsgrupper – især ved lokalvalg. Deltagelsen kunne blandt meget andet styrkes ved:

- at overveje den geografiske placering af valgstederne
- at afholde debatmøder, der er målrettet boligområder med mange borgere med anden etnisk baggrund

- at inddrage lokale integrationsråd og etniske foreninger i arbejdet med at udbrede kendskabet til valgets temaer.

De etniske minoritetsborgeres egne foreninger kan også være en god ramme om at øge den demokratiske forståelse og deltagelse. Det kan kommunerne blandt andet understøtte ved løbende at holde møder med disse foreninger og gøre dem ansvarlige for i fællesskab at forestå arrangementer, der kan fremme kulturmøder og medborgerskab.

Hjælp til et styrket foreningsliv

Roskilde Kommune har med en opsøgende indsats styrket de etniske foreninger og deres samarbejde med kommunen og med hinanden.

I Roskilde Kommune har man det som mål i integrationspolitikken at styrke medborgerskabet og foreningslivet blandt de etniske minoritetsgrupper. Ved at fremme dannelsen af foreninger vil man øge den enkeltes oplevelse af ligestilling, lige muligheder og medborgerskab, lyder rationalet.

Kommunens integrationsmedarbejdere har opstået de etniske minoritetsgrupper og de

eksisterende etniske foreninger i Roskilde. De har fået tilbudt rådgivning om blandt andet mulighederne for økonomisk støtte samt praktisk hjælp til at formulere vedtægter mv. Desuden har kommunen søgt at styrke dels sine egne samarbejdsrelationer til de etniske foreninger, dels foreningernes indbyrdes samarbejde.

Indsatsen har øget både dialogen og aktivitetsniveauet i det lokale foreningsliv, og de etniske grupper bidrager med masser af frivillige ressourcer. Også samarbejdet mellem kommunen og foreningerne er forbedret betydeligt, og det samme er dialogen på tværs af de etniske minoritetsgrupper.

5.4. EN OPSØGENDE INDSATS FOR ISOLEREDE KVINDER

Task Forcen anbefaler, at kommunerne iværksætter opsøgende indsatser rettet mod at inddrage de selvforsørgede kvinder i lokale aktiviteter – ikke mindst af hensyn til børnenes integration.

En del kvinder, der kommer til Danmark som familiesammenførte, lever forholdsvis isoleret fra det omgivende samfund. Deres status som selvforsørgede indebærer, at de kun får beskæftigelsesrettede tilbud, hvis de selv beder om det. De får tilbudt danskundervisning, men der er ingen sanktioner forbundet med at udeblive fra den. Denne gruppe kan derfor

være svære at nå for myndighederne, og de har ikke nødvendigvis selv nogen tilskyndelse til at have kontakt med myndigheder eller det omgivende samfund i øvrigt.

Det er et helt frit valg at være selvforsørget, og der er ingen formelle krav om at blande sig i samfundslivet. Når der alligevel er grund til som myndighed at være opmærksom på disse kvinder, er det især, fordi de er en vigtig faktor i familiernes samlede integration – ikke mindst børnenes.

Kvinderne spiller en vigtig rolle i børnenes sproglige udvikling og skolegang, i familiens sociale netværk, i de unges valg af uddannelse og i socialiseringen til gældende normer for demokrati og ligestilling. De har med andre ord stor indflydelse på de efterføl-

gende generationers integration i det danske samfund. Derfor er det ikke ligegyldigt, hvis de isolerer sig fra samfundet.

Kommunerne bør derfor iværksætte forskellige opsøgende indsatser, der kan inddrage de selvforsørgede kvinder i lokale aktiviteter. Hvilke aktiviteter og på hvilken måde må bero på en vurdering af udfordringerne og mulighederne i lokalområdet. Ét eksempel er Integrationshuset Kringlebakken, der har gode erfaringer med at kombinere danskundervisning for isolerede mødre med legestue for deres børn.

Danskundervisning med sidegevinster

Integrationshuset Kringlebakken får ved at kombinere danskundervisning og børnepasning en dobbelt integrationsgevinst.

Integrationshuset Kringlebakken i Københavns Nordvest-kvarter tilbyder danskundervisning til isolerede kvinder med en anden etnisk baggrund. Mens mødrene undervises, passes deres børn i husets legestue. Målgruppen er kvinder mellem 18 og 40 år og deres små børn i alderen 0-3 år. Der er også en pigeklub i huset.

Via en opsøgende indsats skaber Kringlebakken kontakt til ofte meget isolerede kvinder på barsel samt de kvinder, som ikke har deres børn i vuggestue. Derfor når indsatsen også de børn, der normalt ville være holdt hjemme indtil børnehøvedalderen.

Med danskundervisningen som indgang lærer kvinderne også om, hvordan samfundet fungerer – herunder pædagogikken i de danske daginstitutioner. Ved at komme i huset får de desuden et socialt netværk uden for hjemmet. Kvinderne får også nyttig viden

og vejledning om deres muligheder for uddannelse og beskæftigelse.

Erfaringen er, at Kringlebakkens legestue gør dem trygge ved senere at sende deres børn i dagtilbud. Samtidig sikres en tidlig indsats blandt tosprogede børn.

Af de 29 børn, som i 2012 blev passet i legestuen, og hvis mødre var med i undervisningen, kom 17 i daginstitution, mens fem kom i dagpleje.

"

Vi ønsker at erstatte integrationspolitikken med en politik for medborgerskab, som angår alle byens borgere. Vi inddrager borgere og civilsamfund i at fremme integrationen, fordi vi ser den som et fælles anliggende og ansvar.

Per Jensen, projektchef, Aarhus Kommune

"

Udlændinge skal ikke blive klienter hos kommunen, men borgere i samfundet. Derfor står og falder vellykket integration med, at udlændige bliver taget godt i mod hos virksomheder, naboer, lokalsamfund, foreninger, boligorganisationer og andre. Der er brug for et stærkt civilsamfund, hvor borgerne møder hinanden, finder arbejde, bliver venner, spiller musik og fodbold sammen, drikker kaffe og føler sig hjemme.

Sevda Sahin, integrationsmedarbejder, Roskilde kommune

Om Task Forcen

Task Forcens opgave

Task Force om integration blev nedsat af regeringen den 27. november 2012, da regeringen præsenterede sin vision og sine mål for en styrket integrationspolitik.

Task Forcens opgave har været at indsamle gode, lokale metoder, eksempler og erfaringer, som kan udbredes til resten af landet, inden for disse to hovedtemaer:

- Hvordan kan kommunerne skabe sammenhæng, tværfaglighed og koordination i deres integrationsindsats?
- Hvordan kan det aktive medborgerskab hos borgere med anden etnisk baggrund end dansk styrkes?

Task Forcen har endvidere skullet foreslå nye indsatser, der lokalt kan fremme integrationen og medborgerskabet, samt nye indsatser, der generelt kan sikre en bedre vidensindsamling og -spredning på integrationsområdet.

Kommissoriet for Task Forcen kan ses på Social- og Integrationsministeriets hjemmeside.

Task Forcens medlemmer

Task Force om integration er en uafhængig ekspertgruppe. Medlemmerne er udvalgt af regeringen med henblik på at sikre kompetencer og faglig viden i forhold til følgende fem områder:

- modtagelse af nyankomne flygtninge og familiesammenførte
- deltagelse på arbejdsmarkedet
- udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk
- boligsociale indsatser
- medborgerskab.

Task Forcen repræsenterer herudover indsigt i og erfaring med den kommunale styrings- og koordinationsrolle.

Task Force om integration

Ole Bondo Christensen, borgmester, Furesø Kommune (formand)

Medlem af kommunalbestyrelsen i Furesø Kommune siden 2006 og borgmester siden 2010. Tidligere ansat i Beskæftigelsesministeriet, senest som kontorchef.

Jesper Nygård, adm. direktør, KAB

Tiltræder den 1. august 2013 som adm. direktør, Realdania. Bestyrelsesmedlem i BL – Danmarks Almene Boliger, Fonden for Socialt Ansvar og BRFkredit A/S samt bestyrelsesformand for Landsbyggefonden. Har i kraft af sit virke stor indsigt i boligpolitik og i almene boliger, det boligsociale arbejde samt indsatsen for aktivt medborgerskab.

Jette Runchel, kommunaldirektør, Albertslund Kommune

Har i mange år beskæftiget sig med udsatte børn og familier, bl.a. som børne- og ungechef i Køge Kommune, børne- og kulturdirektør i Frederiksværk Kommune samt børne- og unge- direktør i Albertslund Kommune.

Agi Csonka, direktør, Danmarks Evalueringsinstitut

Har beskæftiget sig med inklusion og mangfoldighed blandt andet som formand for Københavns Kommunes Eksperttænk tank for Integration og medlem af Finansministeriets Toplederboard om Strategisk ledelse af mangfoldighed.

Else-Marie Ringgaard, chefkonsulent, Integrationsnet – en del af Dansk Flygtningehjælp

Tidligere boligkoordinator i Dansk Flygtningehjælp, flygtningekoordinator i Kommuneforeningen Ringkøbing, kommunal sagsbehandler samt integrationskonsulent i Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Har stor ekspertise i processerne omkring modtagelse og integration af nyankomne flygtninge og familiesammenførte i kommunerne.

Michael Petterson, arbejdsmarkedschef, Vejle Kommune

Har som hhv. arbejdsmarkedschef i Ikast-Brande Kommune og socialchef i Brande Kommune blandt andet været ansvarlig for områderne integration, familier og beskæftigelse.

Integrationspolitisk Kontor i Social- og Integrationsministeriet har fungeret som sekretariat for Task Forcen. Sekretariatet har bestået af kontorchef Henrik Thomassen, fuldmægtig Sisse Egeberg og fuldmægtig Anne Louise Laurberg.

Høring blandt centrale aktører

Som led i Task Forcens arbejde er der afholdt en høring blandt en række centrale aktører på integrationsområdet. De blev blandt andet bedt om at pege på relevante værktøjer og metoder samt kommuner med særligt interessante erfaringer.

Høringssvarene gav mange vigtige bidrag til Task Forcens videre arbejde. I svarene var der tre gennemgående ønsker, som Task Forcen også har inddraget i sine drøftelser og anbefalinger:

- Eksempler på indsatser, der er implementeret i drift og har givet resultater.
- Vurdering af, i hvor høj grad disse indsatser og metoder kan overføres til andre kommuner.
- Økonomiske og andre incitamenter til, at kommunerne kopierer andres succeser.

Kommunebesøg

Task Forcen har udvalgt og besøgt i alt 10 kommuner. Udvælgelsen af kommuner er dels sket ud fra ovennævnte høringssvar, dels på baggrund af tal om en række udvalgte indikatorer. Der er desuden tilstræbt en spredning både geografisk og mellem store, mellemstore og små kommuner.

Også i mange andre kommuner end de 10 udvalgte forekommer eksemplariske indsatser. Eksemplerne i denne rapport er således ikke nødvendigvis "best practise". De er medtaget som inspiration og for at illustrere nogle af anbefalingerne.

Task Forcen har besøgt følgende kommuner – og i hvert besøg haft særligt fokus på et eller to områder:

Kommune	Med særligt fokus på
Aarhus	Boligsociale indsatser og medborgerskab
Esbjerg	Deltagelse på arbejdsmarkedet
Fredericia	Boligsociale indsatser
Hedensted	Modtagelse af nyankomne udlændinge
Hillerød	Udsatte familier
Ishøj	Udsatte familier
København	Boligsociale indsatser og medborgerskab
Ringkøbing-Skjern	Modtagelse af nyankomne udlændinge
Roskilde	Udsatte familier og medborgerskab
Slagelse	Deltagelse på arbejdsmarkedet

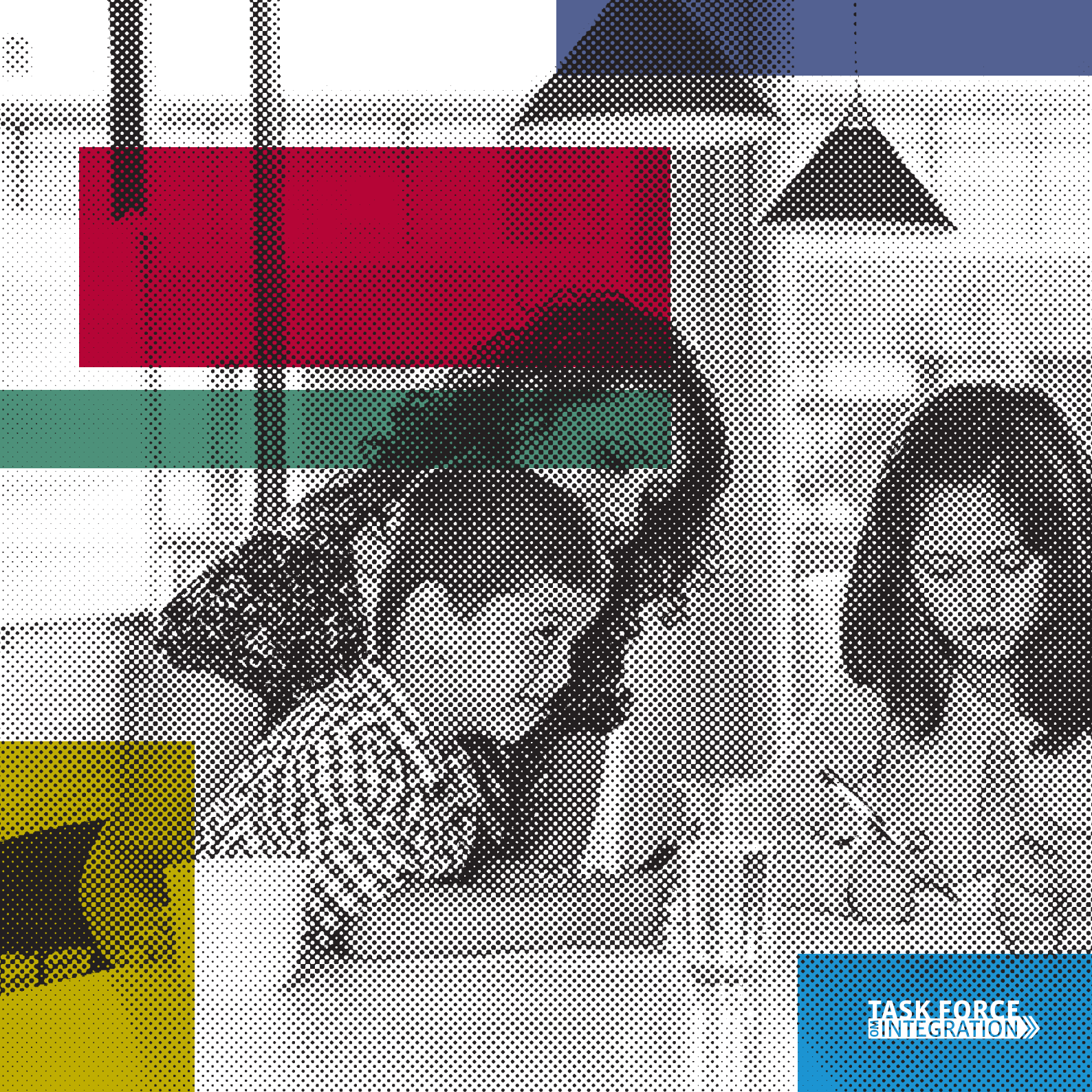
Ud over de besøgte kommuner har Task Forcen indhentet supplerende viden og materialer fra relevante aktører og organisationer.

Sideløbende med Task Forcens arbejde er der udarbejdet beskrivelser af metoder og indsatser fra de besøgte kommuner. Beskrivelserne kan bruges som inspiration til at styrke integrationsindsatsen lokalt. De kan findes på Integrationsviden.dk.

Måltrettet integration – et fælles ansvar
Anbefalinger fra Task Force om integration

Udgivet af Social- og Integrationsministeriet
Juni 2013

Redaktion: Klartekst
Grafisk design: Karen Krarup
Foto: Sigurd Høyen, Mustafa Nasr, Colourbox
Tryk: PRinfoTrekroner
Elektronisk ISBN: 978-87-7546-441-8
Trykt ISBN: 978-87-7546-442-5

TASK FORCE
ON INTEGRATION »